

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER
UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

9^E JAARGANG

WOENSDAG 26 NOVEMBER 1924

No. 465

INHOUD

	Blz.
DE TARIEFWIJZIGINGEN BIJ DE INDISCHE STAATSSPOOR- EN TRAMWEGEN IN HET EERSTE HALFJAAR VAN 1924	
I door <i>S. A. Reitsma</i>	1040
Termijnhandel op Java door <i>Th. G. H. Stibbe</i>	1041
De Scheepvaartwegen in Zuid-Limburg en de Spoor- wegtarieven door <i>A. M. J. Hulsman</i> met naschrift door <i>Jhr. Mr. P. Elias</i>	1042
De Gewijzigde Tariefwet I door <i>W. J. Vermeer</i>	1043
De Heer Wibaut en de Kapitaalvorming II (Slot) door <i>Mr. D. Crena de Jongh</i>	1046
Is de Kapitaalvorming ten onzent voldoende? door <i>Prof. Mr. W. C. Mees R. Azn.</i>	1047
De Rijksmiddelen	1048
BUITENLANDSCHE MEDEWERKING:	
De Fransche begrooting voor 1925 door <i>Prof. Ber- trand Nogaro</i>	1049
MAANDOLJFERS:	
Giro-omzet bij De Nederlandsche Bank	1050
Overzicht der Rijksmiddelen	1051
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN	
Geldkoersen.	1051—1058
Wisselkoersen.	Effectenbeurzen.
Bankstaten.	Goederenhandel.
	Verkeerswezen.

INSTITUUT

VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

Wd. Algemeen Secretaris: *Mr. Q. J. Terpstra.*

WEEKBLAD

ECONOMISCH-STATISTISCHE BERICHTEN

COMMISSIE VAN ADVIES.

*J. van Hasselt; Jhr. Mr. L. H. van Lennep; Prof. Dr.
E. Moresco; Mr. Dr. L. F. H. Regout; Dr. E. van
Welderen Baron Rengers; Mr. Q. J. Terpstra;
Prof. Mr. F. de Vries.*

Gedelegeerde leden: *Prof. Mr. D. van Blom;
Prof. Mr. H. R. Ribbius.*

Redacteur-Secretaris: *D. J. Wansink.*

Secretariaat: *Pieter de Hoochweg 122, Rotterdam.
Aangeteekende stukken: Bijkantoor Ruijge Plaatweg 37.
Telefoon Nr. 3000. Postchèque- en girorekening
Rotterdam No. 8408.*

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p.
in Nederland f 20,—. Buitenland en Koloniën f 25,—
per jaar. Losse nummers 50 cents.

Leden en donateurs van het Instituut ontvangen
het weekblad gratis.

De verdere publicaties van het Instituut uitgaande
ontvangen de abonné's, leden en donateurs kosteloos,
voor zoover daaromtrent niet anders wordt beslist.

Advertenties f 0.50 per regel. Plaatsing bij abonne-
ment volgens tarief. Administratie van abonnementen
en advertenties: *Nijgh & van Ditmar's Uitgevers-
Maatschappij, Rotterdam, Amsterdam, 's-Gravenhage.*

25 NOVEMBER 1924.

De toestand van de geldmarkt bleef onveranderd.
Het aanbod van geld was weder zeer gering. De no-
teering voor particulier disconto was meestal $4\frac{1}{8}$ pCt.,
terwijl wissels slechts zeer moeilijk te plaatsen waren,

niettegenstaande er deze maand geen inschrijving op
schatkistpapier zal gehouden worden. Ook de pronon-
gatie-rente bleef zeer vast. Herhaaldelijk werd $4\frac{1}{4}$ pCt.
genoteerd. * * *

De balans van De Nederlandsche Bank geeft weinig
veranderingen van beteekenis te zien. Hoewel het
totaal der rechtstreeks bij de Bank geplaatste schat-
kistpromessen in de afgelopen week ongewijzigd
bleef, blijkt de post binnenlandsche wissels van f 146,9
miljoen tot f 143,1 miljoen te zijn verminderd. De
effectenbeleeningen daalden met f 3,7 miljoen; de
goederenbeleeningen noteeren f 400.000 hooger dan
op den vorigen weekstaat.

Het renteloos voorschot aan het Rijk daalde met
f 3,8 miljoen. De goudvoorraad der Bank nam met
f 1,2 miljoen af. De zilvervoorraad vertoont een
vermeerdering van f 400.000 De post papier op het
buitenland en de diverse rekeningen onder het actief
verminderden resp. met f 2,1 miljoen en f 4,9 miljoen.

De biljettencirculatie liep van f 951,9 miljoen tot
f 932,7 miljoen terug. De rekeningcourant-saldi
stegen met f 1,1 miljoen. Het beschikbaar metaal-
saldo stelde zich f 3 miljoen hooger dan verleden
week. Het dekkingspercentage bedraagt ruim 51.

* * *

De wisselmarkt was deze week vrij levendig. Na een
flauwe opening trad in den loop van den volgenden
dag een flink herstel in, dat verder de geheele
week bleef aanhouden. Alleen Dollars waren weder
flauw. Regelmatig liep de koers iëts terug, zoodat
aan het eind der week voor $248\frac{1}{2}$ werd afgedaan.

LONDEN, 22 NOVEMBER 1924.

Met uitzondering van Dinsdag was er gedurende
deze berichtswEEK een constante vraag naar geld en
was de markt genoodzaakt om Donderdag de hulp in
te roepen van de Bank of England voor het leenen
van een klein bedrag tegen $4\frac{1}{2}$ pCt.

De weekstaat van de Bank of England toont aan, dat
de Regeering reeds indekt met het oog op de betaling
van de Decembercoupons van de War Loan.

Voor daggeld werd tot $4\frac{1}{2}$ pCt. betaald en hernieu-
wingen van zevendaagsche leeningen kosten $2\frac{3}{4}$ —3 pCt.

Evenals de vorige week was de Discontomarkt vast
en werd $3\frac{11}{16}$ — $\frac{3}{4}$ pCt. betaald voor prima driemaands
wissels; Treasury Bills deden $3\frac{5}{8}$ — $\frac{11}{16}$ pCt.

1	2-mnds prima bankaccept	$3\frac{11}{16}$ pCt.
1	3- " "	$3\frac{11}{16}$ — $3\frac{3}{4}$ pCt.
1	4- " "	$3\frac{3}{4}$ — $\frac{13}{16}$ pCt.
1	6- " "	$3\frac{3}{8}$ —4 pCt.

DE TARIEFSWIJZIGINGEN BIJ DE INDISCHE STAATSSPOOR- EN TRAM- WEGEN IN HET EERSTE HALFJAAR VAN 1924.

In de laatste jaren is de tarievenpolitiek der Staatspoor- en Tramwegen op Java bij voortdurende onderwerp van critiek geweest, zoowel van de zijde van den Volksraad en de Volksvertegenwoordiging als van den kant van het groote publiek en van de particuliere spoor- en tramwegmaatschappijen. Wat deze laatste aangaat werden vooral door den heer G. P. J. Caspersz, directeur der z.g. Zustermaatschappijen, scherpe pijlen tegen het S.S.-beleid afgeschoten.¹⁾ Diens artikelen, welke ten doel hadden te betoogen, dat de teleurstellende financieele resultaten bij de S.S. en Tr. te wijten waren aan het te laat invoeren van tariefsverhogingen, gaven aanleiding tot een uitgebreide literatuur, waarbij de heer Caspersz ten deele gesteund werd door den heer Ir. J. Th. Gerlings,²⁾ terwijl het gevoerde S.S.-beleid verdedigd werd door den Directeur van Gouvernementsbedrijven, Ir. P. A. Roelofsen.³⁾ Ook door schrijver dezes werd bij herhaling het principieele en gradueele verschil in tariefpolitiek bij staats- en bij particuliere lijnen uiteengezet.⁴⁾ Welke tariefmaatregelen tusschen 1916 en 1921 genomen werden om aan de gestegen exploitatiekosten het hoofd te bieden, zonder den handel en de bevolking al te zware lasten op te leggen, vindt men vermeld op bl. 716 van den jaargang 1922 der „Economisch-Statistische Berichten”⁵⁾ (bladz. 25 der „Tijd en Strijdvragen”), waarbij nog te vermelden is, dat na de verhoging der coëfficiënten van het algemeen tarief voor het vervoer van vrachtgoederen (1 Juli 1921), in Januari 1922 een verhoging van het bestelgoederentarif volgde.

Toen het vervoer tengevolge van de ingetreden malaise in den loop van 1921 en 1922 nog steeds achteruitging en de bedrijfsuitkomsten voortdurend ongunstiger werden, werd een verdere tariefsverhoging in studie genomen, echter met het resultaat dat het ongewenscht voorkwam de reizigerstarieven op te zetten, zoolang het verkeer geen neiging vertoonde om te stijgen.

Voortgezette bestudeering leidde er toe, dat de overtuiging post vatte, dat verschillende artikelen een hogere vracht zouden kunnen dragen, zonder dat voor vermindering van het vervoer gevreesd behoefde te worden. Men voelde er echter niets voor om de algemeene tariefbasis met een zeker percentage te verhooien en dan daardoor geschapen misstanden te verhelpen door partieele coëfficiëntsverlagen. Bij de S.S.-leiding bleef men het vroeger gevolgde stelsel trouw — zie ook jaarverslag 1918 deel 1 bl. 20 — om artikel voor artikel na te gaan, welke goederen een hogere vracht zouden kunnen dragen door verhoging van den stukgoederen- en daaruit afgeleiden wagenladingscoëfficiënt.⁶⁾

¹⁾ Zie „Economisch-Statistische Berichten” van 14 September 1921 en 8 Maart 1922 en 4 Oct. 1922.

²⁾ Zie *Aanteekeningen* naar aanleiding van de „Algemeene Mededeelingen der S.S. en Tr.” No. 27 en „Ec. St. Berichten” van 12, 26 Sept. en 3 Oct. 1923.

³⁾ Zie „Algemeene Mededeelingen der S.S. en Tr.” No. 27 en 28.

⁴⁾ Zie „Ec. St. Ber.” van 2, 9, 16 en 23 Augustus 1922; „Tijd en Strijdvragen” 1923; „Verkeersbedrijven van den Staat” (1924).

⁵⁾ Door een drukfout werd de verhoging der reizigerstarieven op 20 inplaats van op 25 pCt. gesteld.

⁶⁾ Op de aangegeven bladzijde in het jaarverslag der S.S. en Tr. lezen we: „Hoewel men gemeend heeft zich voorhands tot de vrachtverhoging van enkele artikelen te moeten bepalen, gaf sedert de sterke stijging der exploitatiekosten aanleiding om een opzettelijk onderzoek in te stellen naar de artikelen, welke in verband met de sterke waardevermeerdering; een hogere vracht dan thans kunnen velen, ...”

De heer Gerlings zegt hiervan op bl. 11 zijner in noot 2

Bestudeering van het tarievenvraagstuk werd opgedragen aan eene Commissie waarvan de heer F. B. H. Asselbergs, oud-bestuurslid der S.S. en Tr., iemand die doorkneet was in het tariefwezen als geen andere, als voorzitter fungeerde (besluit van 28 Mei 1923 No. 223).

Ondertusschen werd in het Afdeelvingsverslag van den Volksraad voor de begroting 1924 aangedrongen op tariefsverlaging bij de verschillende verkeersdiensten. In de Memorie van Antwoord¹⁾ werd hierop door de Regeering opgemerkt, dat noch een algemeene verlaging, noch een algemeene verhoging der S.S.-tarieven werd voorgenomen, maar dat, waar de mogelijkheid zich mocht voordoen om de tarieven door een matige verhoging in overeenstemming te brengen met de vervoerswaarde, zonder daarbij schade te berokkenen aan het herstel in den economischen toestand en zonder het gebruik van het verkeersmiddel belangrijk te verminderen, tot die verhoging zou worden besloten.

Het onderzoek naar de diverse artikelen, welke voor verhoging in aanmerking kwamen, had er vroeger reeds toe geleid, dat in de eerste plaats de belangrijk gestegen vervoerswaarde van het artikel „rijst” in beschouwing genomen was. Toch had men de vrachten toentertijd niet verhoogd, hoewel ingezien werd, dat een plaatsing in de classificatie met een stukgoedcoëfficiënt 0,3 te laag was. De reden hiervan was reeds in Januari 1920 ter kennis van de Regeering gebracht; waar in dien tijd de rijst zóó duur was, dat maximum-prijzen werden vastgesteld, meende men deze prijzen niet te mogen opdrijven door verhoogde vrachten. Bij overheidsexploitatie was dat zeker een valabel motief; een particulier exploitant behoefde daar natuurlijk geen rekening mede te houden (zie ook noot 6).

Sedert waren echter de prijzen belangrijk gedaald. Immers in den loop van 1921 was de rijst weder „vrij” geworden en was de prijs te Batavia van Kloew. Hüller van f 14 à f 16.50 tot f 9.20 en van Rangoonrijst van f 10 à f 13.25 tot f 7.35 per picol teruggelopen. Waar de gemiddelde vrachtopbrengst bij de S.S. rond 22 cent per picol bedroeg, daar werd aangenomen, dat een betrekkelijk geringe vrachtverhoging tot ongeveer 37 cent, gezien de enorme daling der prijzen, geen merkbaaren invloed op het gebruik, dus ook niet op

angehaalde brochure: „Deze laatste zinsnede toont aan dat men den economischen toestand niet had begrepen. Men was getroffen door de buitengewone prijsstijging van enkele goederen en zag voorbij dat alle goederen, zij het dan niet in gelijke mate, duurder waren geworden, hetgeen beteekende, dat de koopkracht van het geld was gedaald. Er waren geen goederen, die eene vrachtverhoging, mits blijvende beneden het niveau der algemeene prijsstijging, niet konden dragen.”

Deze redeneering stelt de zaak veel te eenvoudig voor en ziet de groote verscheidenheid van factoren, welke hier een rol spelen, geheel over het hoofd. Om slechts één voorbeeld te noemen. Het S.S.-voorstel om de koffie en thee hooger te tarifiëren werd door de Regeering verworpen in verband met afscheepmoelijkheden. Hieruit kan alleen blijken, dat de Regeering nog strengere eischen aanlegde dan de S.S.-leiding en daarom tegen vrachtverhoging van die bepaalde artikelen was. Hoe de heer Gerlings kan geschrijve: „Al dadelijk bleek de zwakke zijde der volgende methode, daar zij niet bestand was tegen de op de voorstellingen uitgeoefende critiek”, is een raadsel. De onjuistheid van 's heeren Gerlings' opmerking blijkt ten opzichte van hetzelfde artikel, „thee” ook daaruit, dat spoedig daarna de prijzen zoodanig terugliepen, dat tal van ondernemingen gesloten moesten worden. Zeer terecht verhoogde men ook toen de vracht niet. Zoodaals uit het verdere deel van dit artikel zal blijken, geschiedde dit pas toen de theeprijzen de hogere vrachten weer konden dragen. Een handeling als bij de Zustermaatschappijen, waar de tarieven „voor den oorlog weloverwogen waren” (bl. 13 dier brochure), zou de theecultuur nog meer in den put geholpen hebben. Het standpunt van het Overheidsbedrijf is ongetwijfeld juist geweest.

¹⁾ Hand. Volksraad 1e Gew. Zitting 1923 Ond. 1, Afd. VIII Stuk 18, bl. 3.

het vervoer zou hebben, een onderstelling waartoe de geschiedenis der rijsttarieven alle aanleiding gaf. In verband daarmee achtte men terugkeer tot den coëfficiënt van vóór 1903, n.l. van 0,5, gewenscht, temeer daar het zeer waarschijnlijk geacht werd, dat bij toepassing van den coëfficiënt 0,3 reeds beneden de zelfkosten gewerkt werd. Een gevolg van deze overwegingen was mede, dat ook de coëfficiënten van padi, gabah en dedek herziening behoeften. Van een en ander werd een meerdere opbrengst van f 1.300.000 becijferd.

Nadat deze plannen opgemaakt waren, werd terzake door de S.S. het advies ingewonnen van het Algemeen Syndicaat van Suikerfabrikanten, van het Ned. Indische Landbouw Syndicaat en van de Handelsverenigingen te Batavia, Soerabaja, Semarang, Bandoeng, Cheribon en Tjilatjap, terwijl door de Regeering het oordeel van de Directeuren van Landbouw, Handel en Nijverheid en van zijn ambtgenoot van Binnenlandsch Bestuur werd gevraagd; ook de Raad van Indië werd gehoord. Men kan dus wel constateeren, dat niet over één nacht ijs werd gegaan.

Principieele bezwaren werden behalve door de Handelsvereniging te Bandoeng, waarover hieronder nader, tegen de tariefsverhoging niet ingebracht. Op de aangevoerde motieven verenigde het N.-I. Landbouw Syndicaat zich „desnoods” met de voorstellen; het Algemeen Suikersyndicaat meende, dat men terwille van het economisch evenwichtsherstel niet dan in de uiterste noodzakelijkheid tot het invoeren van vrachtverhogingen mocht overgaan. De Handelsvereniging te Batavia was van meening, „dat iedere „tariefsverhoging in den tegenwoordigen tijd in de „allerhoogste mate ongewenscht” was; zij adviseerde tot de allergrootste voorzichtigheid. Terwijl Soerabaja en Semarang met de voorstellen instemden en Tjilatjap en Cheribon zich van antwoord onthielden, betreurde de Handelsvereniging te Bandoeng het voorstel ten zeerste, zelfs in die mate, dat zij zich dienaangaande rechtstreeks tot den Gouverneur-Generaal wendde. Haar standpunt was dit: „Wij zijn geen voorstanders van periodieke tariefs- en vrachtverhogingen om het economisch evenwicht in de Staatsbedrijven te herstellen, zoodat wij dan ook ten sterkste „protesteeren tegen eventuele verhoging van vrachten bij de S.S.”

Na nauwgezette bestudeering der adviezen werden daarop de nieuwe tarieven voor rijst enz. per 1 Februari 1924 ingevoerd. S. A. REITSMA,
(Slot volgt). Hoofdamtenaar ter Beschikking S.S. en Tr.

TERMIJNHANDEL OP JAVA.

De heer Theo R. Haasman wijdt in No. 464 van 19 November in dit Weekblad eveneens eene bespreking aan het in vorige afleveringen door mij behandeld onderwerp, nadat reeds te voren de heeren A. Volz (in No. 415 dd. 12 December '23), Th. L. (in de Februari-aflevering van „Koloniale Studiën”) en de redactie van de „Indische Financier” (8 Januari j.l.) daarover hunne meeningen hadden kenbaar gemaakt.

De heer Haasman begint zijn artikel met de mededeeling, dat ik wederom een lans gebroken heb.

„voor het reglementeeren en het controleeren van zaken op levering op Java, teneinde aan contractanten, koopers en verkoopters van producten op termijn vermindering van risico te bezorgen, dan wel liefst geheel en al het delcredere voor rekening eener op te richten Likwidatiekas of een soortgelijk iets te doen nemen”

en zegt verder:

„De geachte schrijver hoopt vooral den bonafide koper een betere garantie voor de vervulling van aangegane verbintenissen te verschaffen, hoopt van alle latere moeilijkheden af te zijn en gelijktijdig overspeculatie te voorkomen”

om dan daarop de vragen te laten volgen:

„Welke overspeculatie wordt hier bedoeld? Hoe weet men of er overspeculatie bestaat?”

Ik merk hier slechts terloops op, dat ik het woord „overspeculatie” (inderdaad wellicht een niet gemakkelijker juist te omschrijven begrip) nimmer bezigde. Ik sprak van „onmatige speculatie”.

Intusschen — teneinde de polemiek ook overigens binnen juiste lijnen te houden — stel ik er prijs op, erop te wijzen, dat ik evenmin ooit heb aangedrongen op reglementeering en controleering „teneinde „aan contractanten koopers en verkoopters van producten op termijn vermindering van risico te bezorgen, „dan wel liefst geheel en al het delcredere voor rekening eener op te richten Likwidatiekas of een soortgelijk iets te doen nemen, in de hoop, daardoor gelijktijdig overspeculatie te voorkomen.”

Ik heb juist — en daarin is een uiterst belangrijk verschil gelegen — voortdurend aangedrongen op bescherming van contractanten, koopers zoowel als verkoopters van producten op levering. Steeds heb ik gewezen op het groote onderscheid tusschen „zaken in producten op levering” en z.g. „termijnzaken”.

Op Java zijn alle productentransacties gebaseerd op werkelijke levering van het contractueel verhandelde; daarentegen is immers het typeerende van „termijnzaken” dat elke transactie op elk willekeurig moment, liggende tusschen haren datum en dien van aandiening van het verhandelde, desgewenscht door een der partijen (en geheel onafhankelijk van de andere) kan worden afgewikkeld middels verrekening van een prijsverschil, zonder meer.

Bij elke beschouwing over het door mij voorgestane idee, dient dus inderdaad streng te worden vastgehouden aan het principe: *de vooropgezette bedoeling van alle Productentransacties op Java, is werkelijke levering van het verhandelde.*

Dit markante onderscheid nu, wordt door den heer Flaasman volstrekt niet altijd gerespecteerd.

Hij wijst met nadruk op de bezwaren en moeilijkheden, welke op Java aan eene termijnmarkt (met echte Likwidatiekas) verbonden zouden zijn, alsof zulk een termijnmarkt ooit door mij ware bepleit, om anderzijds — daar, waar door hem het door de „Indische Financier” omtrent „Staatsinmenging”) geopperde wordt besproken — op te merken:

„Wil de handel geen kunstmatige verhoudingen in prijs of anderszins toonen, zoo moet hij vrij zijn; het vrije spel der krachten alleen kan voor zijn gezondheid zorgen. De staat kan alleen den handel zelf ter hand nemen, dus hem voor een particulier gaan verbieden, zooals in Rusland oorspronkelijk of in de dagen der Oost-Indische Compagnie, of hem vrijlaten en den termijnhandel, nadat deze ingesteld is, wederom verbieden. Den handel op levering te verbieden, zal al niet mogelijk zijn” (cursiveering van mij. S.)

Gaarne had ik gezien, dat de geachte schrijver — die met de zoo juist aangehaalde stelling weer op den goeden weg van scherp onderscheiden was teruggekeerd — dezen was blijven bewandelen en niet weder direct daarop had doen volgen; dat „het doel van den termijnhandel in de eerste plaats is, om groote oogsten vooruit te kunnen verhandelen” enz.

Ik laat op het oogenblik onbesproken, in hoeverre deze stelling al dan niet aanvechtbaar is; zij valt in elk geval buiten het kader van ons onderwerp.

Alleen wijs ik er op, dat hier opnieuw — wat den bestaanden Javahandel betreft — het onderscheid tusschen de begrippen „termijnhandel” en „transacties op levering” door den heer Haasman is losgelaten, hetgeen tevoren reeds geschiedde toen schrijver opmerkte: „Deze Likwidatiekas moet de ontvangen „gelden, zoo voordeelig het met de veiligheid overneem te brengen is, beleggen; het best in voorschotten op producten, voor welke bij de Likwidatiekas een termijnmarkt bestaat” (cursiveering van mij. S.) en daarna, met zijn uitspraak, dat: „eene termijn-

1) Zou schrijver zich deze „Staatsinmenging” niet kunnen denken in den vorm van speciaal uit te vaardigen wettelijke bepalingen, deze materie meer in 't bijzonder regelende? S.

„markt geen reden van bestaan heeft, tenzij zij te „allen tijde in meerdere of mindere mate de aanra- „king met de effectieve Productenmarkt behoudt” en dat het „dus noodig zal zijn — wil men de uitersten „vermijden (corners? S.) — dat er steeds voldoende „voorraden ter beschikking zijn” (opmerkingen, waar- mede wel iedereen het volmaakt eens zal wezen).

Op deze wijze zouden dozijnen kolommen gevuld kunnen worden met beschouwingen over doel en werk- wijze van eene termijnmarkt; echter *mijne* plei- dooien gingen in eene geheel andere richting en wan- neer de geachte schrijver thans zegt: „in het begin „zal men goed doen, slechts aan het financieele cen- „trum Batavia eene termijnmarkt te schenken”, zoo wordt daarmee — althans dat, wat *ik* voorsta, — zéér ver voorbijgestreefd.

Duidelijk zij het nogmaals gezegd: Wat wij in de laatste jaren op Java hebben zien plaats grijpen, is — welbeschouwd — voor een zeer groot deel niet anders geweest, dan „Spel en Weddenschap”; een onecht, onzuiver, voor alle betrokken partijen gevaarlijk ge- doe, dat in alle opzichten hinderlijk en ongewenscht was.

Er kan geen enkel bezwaar bestaan tegen den door den schrijver geïntroduceerden Lampong-Chinees, die eenerzijds zijne voorschotten verstrekt aan den in- landschen peperplanter, om zich, als handelaar in het artikel, te verzekeren van het afkomende product en die anderzijds daartegen zijne verkoopen op levering effectueert.

Tegen zijn „hedge-sale” kan niemand iets inbrengen.

Dat deze handel resp. kan mee- of tegenloopen, spreekt vanzelf; hij is echter bonafide, evengoed als die van den exporteur, die het aangeboden product koopt.

Hier staan twee reëele kooplieden tegenover elkaar. Géén „bonafide handel” echter acht *ik* het, indien in plaats van dien voorschot verstrekkenden Lampong Chinees, b.v. een willekeurige „fabrikant van vuur- „werk” of een „Chineesch Arakstoker” — lieden, die zelfs niet in het verst verwijderde verband tot den peperhandel staan — zich tot eene hausse- of baisse- speculatie in peper laten verleiden.

En zoo iets komt voor!!

Het is duidelijk, dat ik hier een der zijvleugels (zooals de heer Haasman tekenend zegt) heb wil- len aanduiden; daarnaast, resp. zich *daarboven staande* wanend, bestaat de groote groep *zoogenaamde* hande- laren, die echter niet anders zijn dan parasiteerende speculanten in papieren contracten, en déze zijn het voornamelijk, die het voortdurende gevaar voor den productenhandel vertegenwoordigen.

Tegen *hen* blijf ik den handel waarschuwen; tegen *hen* heeft de handel zich te wapenen door eene ge- zonde wijziging te brengen in de manier, waarop pro- ductentransacties worden aangeaan.

Zeer zeker heeft men daartoe *óók* de medewerking van de makelaars noodig (de Java-makelaars van standing — ik heb mij daarvan kunnen overtuigen — zullen die van harte gaarne verleenen), maar vóór alles is noodig de vaste wil van de voorname export- huizen, zoowel Europeesche als die van anderen land- aard, die — samenwerkend — eenvoudig moeten *decreteeren*: „zóó willen wij koopen (verkoopen), en niet anders!”

En waar toch uiteindelijk *alle* product bij hen terecht moet komen, is de rest slechts een kwestie van tijd. Anderen zullen langzamerhand volgen.

Als de heer Haasman nu in zijn artikel zegt: „Laten wij nu aannemen, dat de partijen te Batavia de handen ineen slaan en de verschillende klippen en bezwaren meenen te kunnen omzeilen, enz.”, dan kan ik met groote waardeering voor het aldaar genomen initiatief er op wijzen, dat partijen inderdaad er toe zijn overgegaan om de handen ineen te slaan (wat mij bij het schrijven van mijn artikel in No. 461 nog onbekend was), en dat een couranten-telegram dd.

5 November ons gemeld heeft, dat „de Exporteurs- „vereeniging in beginsel besloten heeft tot oprichting „van een registratiebureau met dezelfde werkwijze als „de Liquidatiekas te Amsterdam.”

Mailberichten, die ons zullen leeren welken *vorm* men heeft gekozen om tot het doel te geraken, ont- breken nog; doch dat de Javahandel in Producten hiermede op den weg is gekomen, die tot gezondma- king der toestanden moet voeren, lijdt geen twijfel. Over de gebroken lanssen gevoel ik dus geen spijt!

TH. G. H. STIBBE.

Rotterdam, 20 November 1924.

DE SCHEEPVAARTWEGEN IN ZUID-LIMBURG EN DE SPOORWEGTARIEVEN.

De heer A. M. J. Hulsman, Directeur der Domaniale Mijnen, te Kerkrade, schrijft ons:

Mijn aandacht werd getrokken door het artikel „De Regeering en de Scheepvaartwegen in Zuid- Limburg” voorkomend in het nummer der E.-S.-B. van 22 October jl. van de hand van den heer P. Regout Jr.

Het zij mij vergund op een m.i. zeer belangrijke kwestie voor de Maaskanalísatie te mogen wijzen en wel op de door de spoorwegen ten opzichte van de vrachttarieven te voeren politiek. Ik denk in het bij- zonder aan de tarieven voor het vervoer van steen- kolen. Wordt het thans door de Directie der Ned. Spoorwegen ingenomen standpunt niet verlaten, dan ware het wellicht beter geweest een gedeelte van het voor de bevaarbaarmaking van de Maas uitgegeven aantal millioenen guldens bv. te gebruiken om de spoorwegtarieven te verminderen. Een van de argu- menten voor de bevaarbaarmaking van de Maas en het scheppen van scheepvaartwegen in Zuid-Limburg is steeds geweest den kolenafvoer te bevorderen. Hierbij is zeer terecht gedacht aan de mogelijkheid van ver- scheping vanaf de Limburgsche mijnen naar de be- stemmingen. Alvorens die mijnen met haar producten echter aan den scheepvaartweg zijn, moeten zij ge- bruik maken van den spoorweg. De vrachtprijzen door de Nederlandsche Spoorwegen bedongen voor dergelijke korte afstanden zijn zoo buitensporig hoog, dat vervoer via den waterweg niet meer loonend is en dus voor de Limburgsche kolen de aanleiding om van dezen waterweg gebruik te maken, bij voorbaat reeds vervallen is.

De Directie der Nederl. Spoorwegen, die zich op het standpunt stelt niet van overheidsbedrijf doch van commercieele instelling, redeneert als volgt: Als ik gunstige tarieven voor het vervoer naar den water- weg ga stellen; benadeel ik mijzelf, want dan breng ik mijn clientèle naar de concurrentie (het water).

Het wil mij voorkomen, dat deze stelling door een semi-officieel lichaam, gelijk de Ned. Spoorwegen zijn, niet verdedigd mag worden. Als de overheid zorgt voor verkeerswegen (zoowel spoorwegen, waterwegen enz.) dan moet niet *een* der onderdeelen van die overheid het gebruik maken van een ander onderdeel illusoir kunnen maken en dit geval doet zich hier feitelijk voor.

De spoorwegen zijn voorts van meening, dat ver- voer over een kleinen afstand bijna hetzelfde kost als over een grooten afstand, vandaar, dat in ver- houding de tarieven op kleineren afstand belangrijk duurder zijn dan die op langeren afstand. Ik voor mij hel meer over naar de meening, dat hier minder gelet wordt op de economische zijde van de zaak, dan wel vastgehouden wordt aan bestaande opvattingen bij de vaststelling van tarieven. Blijft men deze opvatting huldigen, dan zullen de tarieven om den waterweg te bereiken steeds te duur blijven en kan de waterweg niet gebruikt worden.

Of dit op den duur zoo kan blijven dient te worden in twijfel getrokken. Ernstig zal moeten worden na- gegaan of niet een andere weg in de vrachtenpolitiek zal moeten worden ingeslagen. Wil men ook het juiste

verband leggen tusschen het scheppen van scheepvaartwegen en het vervoeren van goederen langs de waterwegen, dan zal hand in hand moeten worden gewerkt. Door Regeering en Volksvertegenwoordiging dient aan deze belangrijke aangelegenheid wel de noodige aandacht geschonken te worden.

Kerkrade.

HULSMAN.

* * *

N. a. v. het bovenstaande schrijft de heer Jhr. Mr. P. Elias, Chef van den Dienst van Handelszaken en Goederentarieven bij de Nederlandsche Spoorwegen, ons het volgende:

Wil men den Heer Hulsman gelooven, dan zouden de Nederlandsche Spoorwegen, door het berekenen van buitensporig hooge vrachten naar den waterweg, den kolenaafvoer te water moedwillig, immers uit commercieele overwegingen, belemmeren.

Met deze veronderstelling doet de Heer Hulsman den Nederlandschen Spoorwegen onrecht aan. Wat toch is het geval? Voor de Limburgsche steenkolen bestaat sinds 1 Mei 1922 een speciaaltarief, waardoor een aanzienlijke reductie wordt gegeven op de vrachtprijzen (klasse C) van het normale tarief. Had het in de politiek der Nederlandsche Spoorwegen gelegen het vervoer per water te belemmeren, dan zouden zij de zendingen naar den waterweg van vorenbedoeld speciaaltarief hebben uitgesloten. Dit hebben zij echter niet gedaan; het speciaaltarief geldt voor het vervoer naar alle Nederlandsche stations (en grenspunten), onverschillig wat er verder met de kolën gebeurt.

Het is waar, dat de prijzen van het speciaaltarief op kleine afstanden naar verhouding hooger zijn dan op grooté. Hiervan kan men den Nederlandschen Spoorwegen echter geen verwijt maken. Integendeel. Immers, door op de groote afstanden lagere kilometerische eenheidsprijzen te berekenen dan op de kleine — waartoe de spoorweg in de gelegenheid wordt gesteld door het feit, dat, bij het grooter worden van den af te leggen afstand, de toeneming zijner zelfkosten geenszins gelijken tred houdt met die der afstanden — wordt bereikt, dat ook de afzet naar verafgelegen plaatsen voor den producent nog loonend blijft, hetgeen niet het geval zou zijn, indien, ongeacht den totaalafstand, één en dezelfde eenheidsprijs per kilometer werd toegepast. Zoodanige uniforme eenheidsprijs toch zou, opdat uit het kolënvervoer een even groote opbrengst worde verkregen als thans, hooger moeten zijn dan de thans voor groote afstanden aangenomen eenheidsprijzen.

Zou dus hetgeen de Heer Hulsman voor het vervoer naar den (nabij gelegen) waterweg wil, in strijd zijn met het vorengemelde, uit een economisch oogpunt alleszins juiste tariefsysteem (waarop trouwens alle Nederlandsche goederentarieven zijn opgebouwd), het inslaan van dien weg zou bovendien tot consequenties leiden, waaraan de Nederlandsche Spoorwegen zich niet mogen blootstellen. Immers het is duidelijk, dat, zelfs al bleef de tariefverlaging beperkt tot het vervoer naar den waterweg, hieruit voor de Nederlandsche Spoorwegen een aanzienlijke minderopbrengst zou voortvloeien. Ongewijfeld zou men echter — en terecht — van de zijde der Limburgsche mijnbesturen te hooren krijgen: als het zoo goedkoop kan naar den waterweg, kan het ook naar verhouding even goedkoop naar de Belgische en Duitse grens en naar het binnenland in het algemeen.

Een minderopbrengst voor de Nederlandsche Spoorwegen, hoe aanzienlijk ook — en bij een massartikel als steenkool zou die minderopbrengst uiteraard zéér aanzienlijk zijn —, moge den Heer Hulsman wellicht onverschillig laten, de Nederlandsche Spoorwegen achten zich vóór alles verplicht er naar te streven, dat hun uitgaven zooveel mogelijk door de ontvangsten worden gedekt en te voorkomen, dat,

juist nu zij langzamerhand aan een periode van groote tekorten schijnen te ontgroeien, weer een toestand van financieele misère intrede. Zij zijn van meening, dat hierdoor het landsbelang beter wordt gediend dan door het tot elken prijs bevorderen van het kolënvervoer naar den waterweg met alle daarvan te verwachten gevaarlijke consequenties.

De Heer Hulsman oppert de vraag of het misschien niet beter ware geweest een gedeelte van het voor de bevaarbaarmaking van de Maas uitgegeven aantal millioenen guldens b.v. te gebruiken om de spoorwegtarieven te verlagen. Wellicht ware dit inderdaad beter geweest en zou men zelfs thans nog kunnen overwegen of de millioenen, welke de scheepvaartwegen in Z. Limburg zullen kosten, op andere wijze besteed, niet meer nut zouden afwerpen.

Laat ons intusschen hopen, dat tegen den tijd, dat de Maaskanalisatie gereed zal zijn, de financieele toestand der Nederlandsche Spoorwegen zoozeer zal zijn verbeterd, dat de thans inderdaad voor de behoeften van het mijnbedrijf hooge vrachten algemeen, en dus ook voor het vervoer naar den waterweg, zullen kunnen worden verlaagd.

P. ELIAS.

DE GEWIJZIGDE TARIEFWET.

I.

Nu het wetsontwerp tot vaststelling eener nieuwe tariefwet door de Tweede Kamer is aangenomen, inoge hieronder een overzicht volgen van de voornaamste wijzigingen, die het oorspronkelijk ingediende wetsontwerp gedurende de behandeling in de Kamer heeft ondergaan.

De belangrijkste wijzigingen vinden we in de wet aangebracht, zoodat ik meen goed te doen de bespreking van de wet aan die van de tariefposten te doen voorafgaan.

10. *De Tariefcommissie.* Deze bestond oorspronkelijk uit 8 leden, t.w. de voorzitter te benoemen door de Kroon en de overige leden aan te wijzen door 7 met name genoemde Kamers van Koophandel.

Reeds bij de indiening van de Memorie van Antwoord werd de Raad van Beroep voor de Invoerrechten te Amsterdam, aan welk college de beslissing van geschillen in zake de Waardewet is opgedragen, met de Tariefcommissie samengesmolten. De belangrijkste wijziging werd echter aangebracht doordat de Regeering een amendement van de Commissie van Rapporteurs, waarbij de samenstelling der Tariefcommissie geheel anders werd geregeld dan was voorgesteld, heeft overgenomen, en tengevolge waarvan laatstgenoemde commissie zal bestaan uit 25 leden, nl. 5 gewone leden, waaronder de voorzitter, en 20 buitengewone leden. De voorzitter wordt door de Kroon benoemd, de overige gewone leden resp. door de Arrondissementsrechtbank te Amsterdam, Rotterdam, Groningen en Maastricht.

De buitengewone leden zullen op voordracht van bij algemeenen maatregel van bestuur aan te wijzen Kamers van Koophandel en organisaties op het gebied van landbouw, handel en nijverheid door de Koningin worden aangewezen.

De Commissie van Rapporteurs heeft bij haar voorstel gemeend gedeeltelijk het voorbeeld te moeten volgen van art. 20 der Waardewet, waarbij de samenstelling van den tegenwoordigen Raad van Beroep voor de Invoerrechten is geregeld, welk college, zoals ik reeds schreef, met de inwerkingtreding der nieuwe tariefwet zal ophouden te bestaan.

Naar de voorzitter der Commissie van Rapporteurs bij de toelichting van het amendement opmerkte is het de bedoeling dat de 4 rechtbanken bij de keuze van de door hen te benoemen personen niet alleen letten op handelservaring doch bovendien op geschiktheid om over wettelijke vragen te beslissen. Men heeft hierdoor dus een waarborg dat het juridisch element in de Tariefcommissie op voldoende wijze zal zijn

vertegenwoordigd. De commissie zal als regel (op de uitzondering kom ik terug bij de behandeling van art. 43) oordeelen met 7 leden, nl. de voorzitter met 4 door voormelde rechtbanken benoemde leden en 2 buitengewone leden. Deze laatsten zullen telkens door den voorzitter worden aangewezen uit de 20 buitengewone leden, bij welke aanwijzing rekening zal worden gehouden met hun deskundigheid op een bepaald gebied in verband met de te behandelen zaak.

Ik kan niet nalaten een woord van critiek op een enkel punt van deze wijzigingen te laten hooren. De Commissie van Rapporteurs heeft naar mijne meening van de taak der tariefcommissie een niet geheel juiste voorstelling gehad, daar landbouwbelangen aan die taak geheel vreemd zijn. Vertegenwoordigers van den landbouw zijn dan ook niet op hun plaats in een commissie, die bijna uitsluitend moet oordeelen over vragen van wetsuitlegging en daarbij moet kunnen steunen op de voorlichting van personen uit handel en nijverheid, die voldoende op de hoogte zijn van handelsusances, de prijzen en qualiteiten van verschillende artikelen (Waardewet) alsmede een groote mate van warenkennis dienen te bezitten (Tariefwet).

20. *Artikel 15 letter a.* Zoowel volgens de thans bestaande tariefwet als volgens het oorspronkelijk ingediende ontwerp van de nieuwe tariefwet kan bij algemeenen maatregel van bestuur vrijdom van invoerrecht worden verleend voor goederen, die worden ingevoerd om hier te lande een bewerking of herstelling te ondergaan en die daarna weder worden uitgevoerd.

Aan deze gunstige bepaling is bij de eerste Nota van Wijzigingen een niet onbelangrijke uitbreiding gegeven door behalve bewerking en herstelling ook het woord: „verwerking” te noemen. Deze toevoeging kan vooral van beteekenis zijn voor de fabrieken, die hun productie behalve hier te lande ook in het buitenland plaatsen. Zoo zullen, om enkele voorbeelden te noemen, confectiefabrieken en parapluiefabrieken voor de stoffen noodig voor de vervaardiging van kledingstukken, parapluies en parasols, onder bepaalde voorwaarden, vrijdom van invoerrecht kunnen genieten voorzover het fabrikaat weder naar het buitenland wordt uitgevoerd.

30. *Artikel 26.* Bij de bestaande tariefwet heeft de aangever van naar het gewicht belaste, accijns-vrije goederen de keuze om het invoerrecht te betalen naar het bruto-gewicht onder aftrek van een wettelijke, of bij Koninklijk Besluit vastgestelde, tarra, of naar de netto-hoeveelheid door de ambtenaren op te nemen. In de nieuwe tariefwet is met dit systeem gebroken. Voor de berekening van de belasting van naar het gewicht belaste goederen zou, volgens het oorspronkelijk ontwerp, steeds het netto-gewicht tot grondslag worden genomen. Dit brengt mede, dat belanghebbenden dit netto-gewicht zelf moeten aangeven.

Van verschillende zijden werden tegen de voorgestelde regeling bezwaren ingebracht, o.a. van de zijde der theehandelaars, die verklaarden dat het voor hen onmogelijk zou zijn het netto-gewicht voor thee nauwkeurig aan te geven. Om aan deze bezwaren tegemoet te komen is bij de eerste nota van wijzigingen in artikel 26 nader bepaald dat voor bij algemeenen maatregel van bestuur aan te wijzen goederen de berekening van het invoerrecht zal kunnen geschieden naar het bruto-gewicht, onder aftrek van een daarbij vast te stellen tarra.

Hierdoor zal het mogelijk zijn voor thee en wellicht ook voor honig, gember en andere artikelen, waarvoor een nauwkeurige aangifte van het netto-gewicht tengevolge van bijzondere omstandigheden moeilijkheden ondervindt, de thans bestaande regeling, t.w. aangifte van het bruto-gewicht met aftrek van een, met het gewicht der gebruikt wordende emballage verband houdende, tarra, te bestendigen.

40. *Artikel 38.* De wijzigingen, in dit artikel aangebracht, zijn vooral van belang voor expediteurs, cargadoors en dergelijke personen, die zich gewoonlijk

belasten met het declareeren van goederen voor anderen.

Volgens het oorspronkelijk wetsontwerp werd in het eerste lid met verbeurte der goederen gestraft het vertoonen of overleggen van een valsch of vervalscht stuk, met het oogmerk om invloed uit te oefenen op de toepassing van de waardewet of van de tariefwet. Het tweede lid vorderde behalve de verbeurte der goederen bovendien een gevangenisstraf van ten hoogste 1 jaar, indien de schuldige de wetenschap bezat dat het stuk valsch of vervalscht was.

Beide feiten werden als misdrijven beschouwd.

Wanneer dus, om een voorbeeld te noemen, een expediteur, die voor een buitenlandsche firma een zending manufacturen declareerde, een hem door de firma gezonden valsche factuur zou overleggen om de aangifte der waarde te staven, zonder dat de expediteur wist dat die factuur valsch was, dan zou bij eventuele behandeling der zaak voor de rechtbank de expediteur gestraft kunnen worden met verbeurte der goederen. Deze straf, zou derhalve de werkelijke, schuldige nl. de buitenlandsche firma, die het valsche stuk had opgemaakt, treffen; in zoverre was de bepaling volkomen logisch. De Commissie van Rapporteurs vond het echter een bezwaar dat de hierbedoelde expediteur, die aan de zaak volkomen onschuldig was, zich door de rechtbank veroordeeld zou zien, waardoor hij in zijn goeden naam ernstig zou kunnen worden geschaad. Zij oordeelde het daarom beter om het feit dat de expediteur de hem ter hand gestelde valsche stukken te goeder trouw, dus zonder van de valscheid op de hoogte te zijn, aan de douane-ambtenaren overlegt, te beschouwen als een overtreding. Hierdoor zal derhalve de kantonrechter deze zaak te beoordeelen krijgen en een eventuele veroordeeling uitspreken. De betrokken expediteur blijft zoodoende meer gespaard voor een ten onrechte aan hem toegekende slechte reputatie.

De straf van verbeurte werd door de Commissie tevens gewijzigd in een boete van 10 maal de ontrokken belasting, omdat men van oordeel was dat bij eventuele kwade trouw van den expediteur, waardoor het tweede lid van het artikel toepasselijk zou worden, de afzender niet de dupe zou mogen worden door de verbeurte van zijn goederen. De Regeering heeft de voorstellen van de Commissie van Rapporteurs overgenomen. Het hierboven aangehaalde tweede lid van het artikel is onverkort gehandhaafd.

50. *Artikel 43.* Dit veelbesproken artikel heeft zijn ontstaan, behalve aan de in § 5 van het Voorloopig Verslag door zeer vele leden gestelde vraag, of het vervallen van bestaande rechten in de tegenwoordige omstandigheden voor onze nijverheid niet een te gewaarlijk proef zou zijn, tevens te danken aan de van vele zijden bij het Departement van Financiën ingekomen adressen en adviezen, waarin het verlangen werd te kennen gegeven om van artikelen, welke hier te lande worden vervaardigd en die volgens het oorspronkelijk ingediende wetsontwerp van invoerrecht zouden worden vrijgesteld, de thans geheven wordende rechten te doen bestendigen. Vele Nederlandsche industrieën, wier producten in laatstgenoemde omstandigheden verkeerden, vreesden dat het vrijstellen van thans belaste artikelen onder de tegenwoordige verhoudingen ernstige schade in hun bedrijf zou kunnen doen ontstaan. Oorspronkelijk heeft men gemeend te kunnen volstaan met alleen voor die, bij het ontwerp vrijkomende, goederen de bestaande belasting te handhaven, welke vervaardigd werden in bedrijven die door het vervallen daarvan *daadwerkelijk* schade zouden ondervinden. Men stuitte hierbij echter onmiddellijk op het onoverkomenlijke bezwaar, dat het practisch onmogelijk zou zijn om het bestaan van een schade-element voor verschillende industrieën vast te stellen. Daarom werd besloten, voor alle hier te lande vervaardigd wordende goederen, waarvan het bestaande invoerrecht na de inwerkingtreding der

nieuwe tariefwet zou komen te vervallen, dit invoerrecht te doen blijven bestaan. Het bleek echter buitengewoon moeilijk, aan dit besluit uitvoering te geven, omdat het niet *mogelijk* en ook niet *noodig* was het bestaande tarief in zijn geheel, naast de nieuwe wet te handhaven. In de eerste plaats niet *mogelijk*. Onder het tegenwoordige tarief worden n.l. de geschillen practisch bijna uitsluitend door den Minister beslist, men kan zelfs wel zeggen, dat binnen het kader van de wet de Minister bepaalt wat belast en wat vrij is.

De Tariefcommissie, waaraan in de nieuwe wet de beslissing van geschillen is opgedragen, behoeft zich uit den aard der zaak niet te houden aan vroeger door den Minister gegeven beslissingen. Verklaarden dus het oude tarief eenvoudig van toepassing op de goederen, die krachtens het nieuwe ontwerp vrij kwamen, dan zou de Tariefcommissie zonder twijfel in meerdere gevallen een geheel andere beslissing omtrent de al dan niet belastbaarheid van een artikel geven dan voorheen door den Minister was genomen.

Hierdoor zou echter het doel van het artikel, t.w. bestaande bescherming te doen behouden in meerdere, zoo niet vele gevallen, niet worden bereikt en de Nederlandsche industrie dus niet worden geholpen. Bovendien zou het behoud van het bestaande naast het nieuwe tarief bij de praktische toepassing op onoverkomenlijke bezwaren stuiten en steeds groote onzekerheid bestaan omtrent de al dan niet belastbaarheid van een artikel. De handel zou uit den dan ontstaanden chaos geen wijs kunnen worden, terwijl ik het ten zeerste zou betwijfelen of er één douane-ambtenaar zou worden gevonden, die de verschillende toepassingen behoorlijk uit elkaar zou kunnen houden en het publiek op afdoende wijze zou kunnen inlichten. Ik laat dan nog buiten beschouwing de omstandigheid dat de geheele technische herziening van het tarief door een zoodanigen maatregel haar beteekenis zou hebben verloren en de geheele arbeid van de hiervoor benoemde commissie tevergeefs zou zijn geweest.

Hiervoor wees ik er reeds op, dat behoud van het bestaande tarief naast het nieuwe ook niet *noodig* was. Op de eerste plaats is bijna de helft van de posten van het oude tarief in haar geheel in het nieuwe ontwerp overgenomen. Op de tweede plaats is een groot aantal artikelen uit de bestaande wet in de nieuwe wet terug te vinden en ten slotte heeft voor een aantal artikelen het behouden van de bestaande belasting geen zin, omdat zij niet hier te lande worden vervaardigd, of omdat belanghebbenden hierop geen prijs stellen. Een sprekend voorbeeld van dit laatste heeft men bij de bontvellen, die, als zijnde grondstof voor de peltierijen-fabricage, in de nieuwe wet opzettelijk zijn vrijgelaten en die men, bij behoud van het oude naast het nieuwe tarief, wederom zou moeten gaan belasten ten nadeele van de bontfabrikanten en zonder dat hier eenig voordeel tegenover stond.

In het vorenstaande meen ik voldoende duidelijk te hebben gemaakt hoe men er in het eerste lid van art. 43 toe is gekomen de bestaande belasting alleen te handhaven voor bij algemeenen maatregel van bestuur aan te wijzen goederen, waarvan thans een invoerrecht wordt geheven, doch die volgens de nieuwe wet niet aan invoerrecht onderworpen zullen zijn. Hieraan is tevens het voordeel verbonden dat men zich kan beperken tot die artikelen, welke hier te lande worden vervaardigd en dat men zich bij het opmaken van de lijst van volgens art. 43 te belasten artikelen zooveel mogelijk kan aansluiten aan de nomenclatuur van het nieuwe tarief. Bovendien zal de inhoud van deze lijst worden beperkt door de uitzonderingen, genoemd in het derde lid van artikel 43. De in het eerste lid van art. 43 bedoelde maatregel zal volgens het derde lid van het artikel n.l. niet mogen worden toegepast op goederen, waaromtrent in

het nieuwe tarief is bepaald, dat zij vrij van invoerrecht zullen moeten worden toegelaten of welke daarin van het volgens een post verschuldigd invoerrecht uitdrukkelijk zijn vrijgesteld. Als voorbeelden van de eerste uitzondering kunnen worden genoemd borstels en schuiers in gewoon ongeverfd hout vervat, zonder eenige versiering (amendement Vliegen), en dynamiet, terwijl onder de tweede uitzondering o.m. zullen vallen vochtwegers en platinadraad.

Dat ook goederen, die hier te lande niet worden vervaardigd, onder de uitzonderingen vallen, vermeld ik reeds hierboven.

Geven het eerste en derde lid van artikel 43 een antwoord op de vraag op welke, bij het nieuwe tarief niet aan invoerrecht onderworpen, goederen de bestaande belasting wel en op welke deze niet zal worden gehandhaafd, het tweede lid verleent de bevoegdheid om goederensoorten, die bij het bestaande tarief slechts voor een deel belast zijn in den algemeenen maatregel van bestuur bedoeld in het eerste lid op te nemen tot een bepaald gewicht of andere onderscheiding (voor buizen b.v. de dikte). Een voorbeeld moge dit nader toelichten. Transformatoren zijn in het bestaande tarief onbelast, wanneer bij de visitatie wordt aangetoond, dat zij bestemd zijn om in een fabriek of elektrische centrale te worden opgesteld. Blijkt van deze bestemming niet en zijn ze b.v. bestemd om z.g. op lager te worden verkocht, dan zijn transformatoren belast met een invoerrecht van 5 pCt. der waarde. De al dan niet belastbaarheid is derhalve afhankelijk gesteld van de bestemming.

Wanneer nu straks voor transformatoren, die (behoudens die van 3 KG. of minder) volgens de nieuwe tariefwet niet aan invoerrecht onderworpen zijn, op grond van artikel 43 het bestaande invoerrecht moet worden gehandhaafd, zal die belastbaarheid ingevolge het tweede lid van het artikel derhalve afhankelijk kunnen worden gesteld van een bepaald gewicht. De gewichtsgrens zal dan natuurlijk zoodanig moeten worden gekozen, dat transformatoren boven een bepaald gewicht, die practisch steeds voor fabrieken en centrales bestemd zijn, niet belast zullen worden.

Thans het laatste lid van artikel 43.

De Commissie van Rapporteurs, die eerst ernstige bezwaren tegen de redactie van het voorgestelde eerste lid van artikel 43 had, doch ten slotte zich bij die redactie heeft neergelegd, omdat ook haar bleek, dat een andere oplossing (t.w. waarbij de belastbaarheid der voor de toepassing van het artikel in aanmerking komende goederen op de wet en niet op een algemeenen maatregel van bestuur werd gegrond) practisch niet mogelijk was. Genoemde commissie heeft echter een waarborg verlangd, dat met de belangen van landbouw, handel en nijverheid bij de uitvoering van art. 43 in voldoende mate zal worden rekening gehouden. Zij stelde daarom voor (welk voorstel door de Regeering is overgenomen) dat de Tariefcommissie in pleno omtrent de samenstelling van den in artikel 43 eerste lid bedoelden algemeenen maatregel van bestuur zal moeten worden gehoord.

Ik moge er in dit verband nog even op wijzen dat dit het enige geval is, dat de geheele Tariefcommissie (dus alle 25 leden) bijeengeroepen zal worden.

Ook hier kan worden gezegd, dat de belangen van den landbouw met de uitvoering van artikel 43 niets te maken hebben en dat het dus totaal overbodig kan worden geacht dat in de commissie landbouwvertegenwoordigers zijn opgenomen.

Ik heb gemeend het nieuwe artikel 43 eenigszins uitvoerig te moeten bespreken in verband met de groote belangstelling, welke zoowel in als buiten de Kamer voor dit artikel is aan den dag gelegd.

Zoowel uit staatsrechtelijk- als uit belastingtechnisch oogpunt is de geboorte van dit artikel te betreuren, doch wanneer men in aanmerking neemt, dat zoowel de meest verstokte protectionist als de meest overtuigde vrijhandelaar de oorzaak van deze

geboorte zijn, dan zal het gemakkelijker vallen er in te berusten.

Hiermede meen ik het overzicht van de voornaamste wijzigingen, die gedurende de behandeling van de nieuwe tariefwet in de Tweede Kamer zijn aangebracht in de wet te kunnen beëindigen. De veranderingen, welke de tabel heeft ondergaan zal ik een volgende maal bespreken.

W. J. VERMEER.

(Slot volgt).

DE HEER WIBAUT EN DE KAPITAALVORMING.

II (Slot).

Kapitaalvorming (lees verplaatsing) in handen van de overheid is dus volgens den Heer Wibaut gewenscht en wel in sterker mate, naarmate de kapitaalsuitgaven van de overheid meer en meer op welvaartsdoeleinden worden gericht. Deze kapitaalsuitgaven dienen dan rechtstreeks de verhooging van de productiviteit, ook de verhooging van de volkskracht. Dit alles klinkt bijzonder mooi, telkens als de prae-adviseur gaat spreken over de aanwending der kapitalen door de overheid, of als het gaat om vast te stellen wat door de overheid per jaar „moet” worden uitgegeven, komt men de uitdrukking tegen, dat de openbare lichamen de uitgaven hebben vast te stellen, die „maatschappelijk noodig” zijn.

Niet alleen meen ik, dat ook in publieke zaken het geenszins zooals de Heer Wibaut schrijft, „de omgekeerde wereld” is als men, als een goed huisvader eerst eens ziet wat men te verteeren heeft om daarna te zien hoe men die som het best besteden kan, doch bovendien zie ik in het prae-advies van den Heer Wibaut geen enkele norm, die aanwijst, hoe dan die uitgaven worden vastgesteld. De nering wordt dus gesteld tegenover een *onbeperkte* tering, want in de uitdrukkingen „Maatschappelijk noodig”, „verhoging van volkskracht” en het nastreven van „welvaartsdoeleinden” kan men toch bezwaarlijk iets anders zien dan vrij vage en naar wisselende opvattingen subjectieve begrippen, die een zekere wenschelijkheid betoogen, doch weinig houvast geven.

Stelt U zich den minister voor naar den zin van den prae-adviseur, vanuit zijn cabinet „het maatschappelijk noodige” bepalend „ter verhoging van volkskracht” opvorderend, waar en zooveel hij noodig heeft tot zijn schoone doel. Ongehinderd door zorgen over inkomsten, die immers sluitpost zijn, zou de drang van alle kanten tot het doen van uitgaven hem, zoo hij al eene sluitende rekening mocht behouden, geen ruimte voor kapitaalvorming overlaten. Althans de vertegenwoordigende lichamen met al hun wenschen zouden daar niet spoedig voor te vinden zijn. Ook hier is de prae-adviseur in gebreke gebleven om het richtsnoer tot staatskapitaalvorming aan te geven aan den staatsman, die op geen particuliere kapitaalvorming acht slaat.

Geen grens dus aan de uitgaven door de inkomsten gesteld, geen grens aan de uitgaven überhaupt dan door een vaag begrip. Hoe de op kapitaalvorming gesteld blijkende prae-adviseur zich deze voorstelt is moeilijk te bevroeden.

En als de door den prae-adviseur zoo eenvoudig voorgestelde handelwijze van de overheid eens in de praktijk kwam en het particuliere kapitaal was niet meer in staat, gelijk tot dusver, als geduldige reserve telkens en telkens bij te springen, zou dan toch niet ook de overheid, zooals de Heer de Miranda het weer zoo juist uitdrukt, „moeten erkennen dat met de economische wetten zoomin als met de natuurwetten te spotten valt”, dat m.a.w. men niet meer kan verteren dan produceeren en dat enkele vage adagia niet in staat zijn de economische realiteit te benaderen. Wij moeten dan nog daarbij in aanmerking nemen, dat bij voortgaande socialisatie de vergelijking met de particuliere prijsvorming meer en meer gaat verdwijnen en dus die maatstaf, welke tot dusver ook

door gemeente en rijk werd gebruikt, niet meer zou kunnen worden aangewend, waardoor den welvaartsbevorderaar nog verder de vaste grond onder de voeten zou verdwijnen.

Bezien wij in dit licht thans de critiek op het kapitalistische stelsel geleverd door den Heer Wibaut in het hoofdstuk „de aanwending van kapitaal door particuliere ondernemers en onder leiding van bankiers”.

Het hoofdstuk daaraan voorafgaand draagt tot titel „de aanwending van kapitaal door publiekrechtelijke lichamen”.

Alvorens het dorre rotsplateau van het kapitalistische landschap te betreden voert de prae-adviseur ons in het Arcadië van het publiek beheer. „Ten opzichte van de kapitaalsaanwending door publiekrechtelijke lichamen beschikt eene democratisch bestuurde natie over alle waarborgen, die zij zelve begeert”. Als organen zijn daar immers Parlement, Provinciale Staten en Gemeenteraden, als regel mag gezegd worden, dat „de kapitaalsuitgaven van de publiekrechtelijke lichamen inderdaad op de bevordering van de welvaart dier gemeenschappen gericht zijn en in het overgroot aantal der gevallen deze welvaart ook dienen”. Een enkele maal wordt hier wel eens mis getast „doch bij gemiddeld voorzichtig beleid zullen deze teleurstellingen niet menigvuldig behoeven te zijn”.

Ik wijs er hier nadrukkelijk op, dat zijn geen toekomstdroom, het gaat hier om eene beschrijving van den huidigen toestand; ook wijs ik er hierbij op, dat de heer Wibaut niet bedoelt, dat de overheid daarmee zichzelf verrijkt, want ik haalde reeds hiervoor de uiting aan, dat de inkomsten der publieke lichamen een klein percentage van hun inkomstenbudget vormen, het gaat hier om „welvaartsbevordering” van de bevolking. Willen we dus de uitgaven niet onnut hebben besteed, dan moet de winst- en verliesrekening kloppen met aan de creditzijde de inkomsten, t.w. de weinige inkomsten uit de bedrijven en de vele uit de belasting en aan de andere zijde de uitgaven van direct productieve doeleinden en een enorme post „voor welvaartsbevordering”. Blijft echter als de belasting niet snel genoeg vloeit er nog een tekort, dan kan men dit veilig bij wijze van goodwill als actief op de balans opvoeren. Met het tooverwoord „welvaartsbevordering” klopt de rekening zonder falen.

Onder cijfers te brengen is dit alles natuurlijk niet en eene controle of ondanks het „gemiddeld voorzichtig beleid” de teleurstellingen niet menigvuldig zijn ontbreekt geheel; immers waar is de maatstaf? Men is hier aangeland op het terrein der imponderabilia. Fouten, die hier gemaakt zouden worden, blijven lang verborgen, intoring blijkt eerst aan het eind en in tegenstelling met de begane fouten in het kapitalisme, die zichzelf straffen doch dan ook in zichzelf de genezing meedragen, moeten de in het groot gemaakte fouten in het eind tot kolossale rampen leiden.

Hoe staat het nu met de aanwending van kapitaal „door particuliere ondernemers en onder leiding van bankiers”? Hier zijn wel de harde cijfers aanwezig, hier is geen plaats voor tooverwoorden, een verkeerd inzicht in de conjunctuur, een minder juist beleid, en, laten we billijk zijn, tegenslag, alles wrekt zich hier en komt op de hoofden der geld- en kapitaals„hanteerders” neer, men zie de bijdrage van den heer Sternheim. Dr. Sternheim heeft in No. 54 van de „Kroniek” eene becijfering gemaakt van de verliezen der naamlooze vennootschappen in de jaren 1915/20, door de groote banken geëmitteerd, naamlooze vennootschappen hetzij opgezicht hetzij zoodanig uitgebreid, dat het bedrijf door de beschikking over groote kapitalen expansief zijn opgetreden, zulke dus, welke veelal hunne activa duur gekocht hebben en het meest geleden hebben van de conjunctuur-wisselingen. Cultuur- en scheepvaart-ondernemingen (waaronder dus oudere en beter gefundeerde ondernemingen) zijn niet

opgenomen, naar de heer Sternheim erbij schrijft „omdat dan niet in gelijke mate definitieve verliezen bekend zijn en dus teveel getaxeerd zou moeten worden”. Een 60-tal kleine emissies van kleine banken zijn niet genoemd, daar het doel van de statistiek, volgens Dr. Sternheim, is aan te geven het resultaat dat de bankiers, die krachtens hun beroep geacht moeten worden de bekwaamheid te bezitten om in een gegeven tijdvak de belegging in de juiste baan te voeren. Eigenlijk behooren dus de 14 ondernemingen, van de 72, wier emissies zonder bank tot stand kwamen in deze lijst niet thuis.

(Een meer volledige lijst verscheen thans in de „Kroniek” van 1. November 1924).

Wat bewijzen ons nu de cijfers van den heer Wibaut ten opzichte van de kapitaalsvernietiging door de werkzaamheid der kapitalisten?

Voorop zij gesteld, dat het hier cijfers betreft van ondernemingen ontstaan of gegroeid in abnormale omstandigheden en in tijden van sterk fluctueerende waarde van het geld, die dus als argument tegen het kapitalisme in het algemeen, niet kunnen dienen; als kapitaalvormer kan men het kapitalisme niet desavoueren, de heer Kuyper stak het wat dat betreft, ik gaf het hiervoor reeds aan, een pluim op den hoed. De heer Wibaut trekt intusschen zijn conclusie uit de oorlogsjaren toch, wanneer hij zegt, „moet de natie nu offers brengen van inkrimping van maatschappelijke zorg, teneinde meer kapitaal te vormen, dat door zulke ondernemers als wij hier aan het werk zagen, zal worden aangewend onder leiding van bankiers zooals wij hier in de leiding zagen”.

Door te wijzen op begane fouten in de jaren 1914—1922 bewijst men natuurlijk ten opzichte van eene kapitaal-vernietigende werking van het kapitalisme in het algemeen, niets. Maar is voorts de praeadviseur, die zoo gemakkelijk eene goede werking aanneemt bij het publieke beheer, niet wat haastig geweest met zijn kritiek op het door hem bestreden stelsel? Het is waar, hij geeft steeds toe, er is „alle reden om overigens verklaarbare hardheid te temperen”, maar zijne conclusie maakt dit niet anders.

De cijfers van het prae-advies geven ons aan een geldbedrag per ulto. 1922, maar, waar het gaat om kapitaalsvernietiging, had de heer Wibaut dan niet eens stil mogen staan bij de kapitaal-goederen, die achter die cijfers liggen. Beziet men eens de indexcijfers (groot-handelsprijzen 48 artikelen) over de volgende jaren:

1913	100	1919	304
1914	109	1920	392
1915	146	1921	182
1916	226	1922	160
1917	276	1923	151
1918	373	1924	154

dan valt het niet te ontkennen, dat het geslacht van den heer Wibaut hier toch wel wat heel grof is geweest en er voor een betoog ten opzichte van de wezenlijke kapitaalvorming of vermindering toch nog wel wat meer noodig was geweest dan de aangehaalde cijfers. Daartoe behoort wel wat meer dan een moment-photo per ult. 1922. Trouwens de heer De Beaufort maakte ter vergadering in die richting reeds eene opmerking, door het voorbeeld van een hem bekende fabriek aan te halen, die in den oorlog gebouwd destijds aan 100 man werk gaf. Hiertegen zeide de heer Wibaut wel, dat zulks den aandeelhouders niet veel troost gaf, maar deze opmerking klonk toch wonderlijk uit den mond van iemand als den heer Wibaut, die zijn aanval richt, niet op de schade door het kapitalistisch beheer aan kapitalisten toegebracht, doch aan de gemeenschap zelve.

Er zijn ongetwijfeld groote fouten gemaakt, maar om de uitwerking daarvan te bepalen ten opzichte van het doel, waartoe de heer Wibaut ze gebruikt, is meer noodig dan hij heeft gedaan. Doch gesteld hij had het gedaan, welke waarde had het betoog dan nog,

wanneer ons niet werd duidelijk gemaakt, dat de overheid het knapper had gedaan. De heer Wibaut zegt wel, dit ligt in de doelstelling „welvaartsbevordering”, maar niet steeds is in deze wereld het stellen van een doel gelijk aan het bereiken daarvan; geeft niet de prae-adviseur zelf een voorbeeld van een niet bereikt doel: „winstmaking” bij het kapitalisme?

Bezien we dus nu een oogenblik het overheidsbeheer; eveneens gedurende den oorlog.

Aan de particuliere bedrijfsleiders wordt verweten dat zij, daar komt het betoog op neer, de conjunctuur niet hebben doorzien, in 't algemeen zich hebben laten bedriegen door schoonen schijn. Zouden nu ambtenaren, die niet zoo direct met de zich snel wisselende economische omstandigheden voeling hebben, het beter doen? Het klinkt reeds niet waarschijnlijk en de enorme nieuwe rijksgebouwen uit de oorlogsperiode, de verkorte arbeidsduur, de dure en de industrie vaak belemmerende sociale wetten, alle in dezelfde periode tot stand gekomen, wijzen toch ook op een vaan, dat plotseling alles „kon”, dat men rijk was; mag men in deze ook niet wijzen op de enorme tekorten op den gewonen dienst en de honderden millioenen op den crisisdienst. Wil men een concreet voorbeeld, hoe weinig de overheid de conjunctuur volgt, dan kan men wijzen op de langzame belastingheffing, die maakte, dat tientallen millioenen oninbaar bleken, die bij een snel optreden voor de schatkist behouden hadden kunnen blijven. Om nog niet te spreken van de schade aan handel en industrie, door de onzekerheid en achteraf blijkende eischen van den fiscus ontstaan. Hoe snel hier de overheid zich aanpaste blijkt wel uit het feit, dat de wet op de voorloopige aanslagen, die een snellere invordering moest bevorderen, eerst voor het belastingjaar 1922/23 in werking trad, toen het telaat was.

Wil men nog een voorbeeld van overheidsbeheer eener onderneming, die niet als monopolie de tarieven naar eigen hand kon stellen, dan wil ik slechts noemen de millioenen verslindende Shipping Board, eene onderneming, die, ware zij particulier geweest, haar natuurlijke dood (en hoe niet gesmaad dan?) was gestorven, doch nu alweer op kosten van de particuliere kapitalisten haar bestaan rekt, als waar schuwend voorbeeld tevens, hoe een overheidsbedrijf onbekommerd zijn kapitaalsvernietigende werking kan voortzetten.

Wil de overheid nuttig werkzaam zijn en wil zij, dat de middelen daartoe haar zoo ruim mogelijk toevloeien, laat zij dan niet in vijandige stemming tegen het particuliere kapitaal, dit gaan beletten kapitaal te vormen, want dan zou de overheid wel eens kunnen gaan bemerken, dat de inkomsten van het particuliere kapitaal waarop zij steeds geteerd heeft, ophouden te vloeien. En dat de overheid die taak zou kunnen overnemen, de heer Wibaut heeft mij in geen deele ervan overtuigd; had hij de argumenten daartoe bij de hand gehad, hij had ze in zijn prae-advies moeten aanvoeren, hij heeft dit niet gedaan en zoo zie ik in het prae-advies niet meer dan een critiek, die weinig doeltreffend is en waartegenover niets practisch positiefs gesteld is. Wat men van het kapitalisme ook moge zeggen, als bewaarder en vormer van kapitaal (en die is nu eenmaal noodig) heeft het nog steeds het monopolie en ik heb nog geen doeltreffende vervanging kunnen ontdekken. CRENA DE IONGH.

IS DE KAPITAALVORMING TEN ONZENT VOLDOENDE?

Mijn artikel, opgenomen in het nummer van dit tijdschrift van 5 November, gaf den heer Kuyper aanleiding mede namens zijn partijgenoot Bongers tegenbeschouwingen te houden.

Het zij mij vergund met een enkel woord daarop te antwoorden.

Allereerst zij opgemerkt, dat ik niet schrijf als lid

eener politieke partij, zoodat mijne conclusies uitsluitend berusten op persoonlijke overdenkingen; partij-overwegingen zijn daaraan vreemd.

Ook zij naar voren gebracht, dat wie mijn artikel leest, daarin geen enkel argument zal vinden ontleend aan een, door den heer Kuyper zoo veracht, System der erworbenen Rechte, maar dat daarin uitsluitend *economische* argumenten worden gebezigd. Zulks scheen mij ook gewenscht om niet de mogelijkheid van eene zakelijke gedachtenwisseling met op politiek gebied andersdenkenden van tevoren uit te sluiten. Uit dit oogpunt betreuf ik ook den uitval van mijnen geachten opponent over „de weerbarstige mentaliteit van hen, die in een crisistijd hooge loonen hebben te betalen, en van hen, die van hooge inkomens een groot percentage aan den fiscus moeten afstaan”. Gelukkig of ongelukkig gaat die uitval mij voorbij, daar ik niet behoor tot de werkgevers of tot de grootkapitalisten, die van kapitaalvorming worden weerhouden door de ter vergadering genoemde heffingen van 40, 60 of 80, ja zelfs 114 procent van het inkomen. Als behoorende tot wat men noemen mag de economische middenklasse geniet ik zelfs oppervlakkig beschouwd eenige voordeelen van dat gebrek aan kapitaalvorming van die zijde, daar de daardoor veroorzaakte hooge rentestand in staat stelt een hooger rendement te verkrijgen van hetgeen van tijd tot tijd voor belegging beschikbaar is.

Laat ons liever zakelijk blijven.

Mijne opmerking, dat het bestaan der kapitaalrente reeds bewijst, dat er nog steeds vraag is naar kapitaal, noemt de heer Kuyper terecht elementair. Elementaire waarheden moet men echter niet als minderwaardig beschouwen en daarom negeeren, maar liever aan zijne minder elementaire beschouwingen ten grondslag leggen. In de economie hebben velen echter een hekel aan elementaire waarheden, omdat ze niet steeds aangenaam zijn. Men negeert ze dus, maar krijgt zodoende, soms zeer geleerde, maar in de lucht hangende theorieën zonder feitelijke basis. Anderen worden dan wel gedwongen die elementaire waarheden (waarheden als koeien, als men wil) telkens weder in het debat te brengen.

De heer Kuyper noodigt mij uit eene uiteenzetting te geven van de oorzaak van de huidige crisis. De redactie van dit tijdschrift verzoekt mij echter, in verband met de beperkte beschikbare plaatsruimte, hier geen crisistheorieën te gaan ontwikkelen. Voor het aan de orde zijnde vraagstuk is het ook niet noodzakelijk. Voldoende is te constateeren, dat is ontstaan een wanverhouding tusschen den prijs en de productiekosten van vele goederen. Die wanverhouding moet worden weggenomen.

Uit den aard der zaak kan dat door verhooging van den prijs en door verlaging van de productiekosten. Het eerste is dikwijls niet mogelijk en zou in vele gevallen ook te zeer in strijd zijn met het algemeen belang. Er blijft dus niet anders over dan te streven naar verlaging der productiekosten. Deze is te verkrijgen door verlaging der arbeidsloonen, soms ook door technische verbeteringen in de productie en andere besparingen. Kan vermindering der productiekosten worden bereikt zonder verlaging der arbeidsloonen dan is dat zeker de beste oplossing. In vele gevallen blijkt dat echter niet mogelijk. Dan zal loonsverlaging de eenige weg zijn om weer tot normale verhoudingen te komen, tot een einde van de depressie en tot een betere toekomst ook voor de arbeiders. Loonsverlaging wordt dus niet bepleit als begeerenswaardig doel, maar als noodzakelijk middel.

De heer Kuyper meent te ontdekken een verschil in opvatting met den ondergeteekende, in zoverre hij meent te moeten waarschuwen niet die bedrijven in stand te houden, welke ook bij normale conjunctuur ten doode opgeschreven zijn. Hoe nu? Heb ik ergens bepleit die bedrijven op de been te houden? Integendeel, ik heb het juist altijd een goede zijde van ons

tegenwoordige productiestelsel geacht dat, dank zij de vrije prijsvorming door vraag en aanbod, goed inzicht bij den ondernemer met ruime winst wordt beloond, slecht inzicht met verlies wordt gestraft, zelfs met ondergang der niet levensvatbare onderneming. Het is juist een der nadeelen, verbonden aan de door den heer K. voorgestane socialistische voortbrengingswijze, dat daarbij de vrije prijsvorming wordt gemist en niet meer aangeeft of de productie zich in de juiste richting ontwikkelt, waardoor niet levensvatbare bedrijven kunstmatig langen tijd in stand worden gehouden.

Het betoog van den heer Kuyper doorlezende ontdek ik eigenlijk niets, waarmede hij het mijne weerlegt. Ik meen het dan ook hierbij te kunnen laten. Opgemerkt zij nog slechts, dat het minder mijne bedoeling was in mijn artikelje een antwoord te geven op de door het bestuur der Vereeniging voor de Staath. en de Stat. aan de orde gestelde vraag, dan wel op te komen tegen de in de vergadering dier vereeniging geuite bewering, dat onze maatschappij zou lijden aan overkapitalisatie. De onjuistheid dier bewering meen ik voldoende te hebben aangetoond.

W. C. MEES R.A.Z.N.

Wageningen, 16 November 1924.

DE RIJKSMIDDELEN.

In dit nummer treft men aan het gebruikelijke overzicht van de opbrengst der Rijksmiddelen over de maand October 1924, vergeleken met de overeenkomstige cijfers van October 1923.

De rijwielbelasting gaf in de afgelopen maand nog een opbrengst van f 14.220 te boeken, waardoor de totaal-opbrengst steeg tot f 5.247.228, zijnde f 2.247.228 boven de raming. De overige middelen brachten op f 40.174.345,77 tegen f 36.049.127,05½ in October 1923 en vertoonden mitsdien een vooruitgang van f 4.125.218,71½. De totale opbrengst in de afgelopen maand, de rijwielbelasting niet medegerekend, overtrof de raming met een bedrag van f 7.096.262,44.

De opbrengst over de eerste tien maanden van dit jaar bedroeg, indien men de rijwielbelasting buiten beschouwing laat, f 4.134.181,58 meer dan de opbrengst in de overeenkomstige maanden van 1923, terwijl de raming met een bedrag van f 28.112.271,05 werd overschreden.

In vergelijking met de overeenkomstige maand van het vorig jaar vertoonden de personeele belasting, de inkomstenbelasting, de vermogensbelasting, de suiker-, de gedistilleerd-, de zout-, de bier- en de tabaksaccijns, de zegelrechten, de registratierechten, de successierechten, de statistiekrechten en de loodsgelden een hooger opbrengstcijfer. Daarentegen brachten minder op de grondbelasting, de dividend- en tantiëmebelasting, de wijn- en de geslachtaccijns, de invoerrechten en de domeinen.

In tegenstelling met de vorige maanden liep de grondbelasting thans eenigszins terug (met f 124.901,04). De stijging der personeele belasting zette echter door (thans met f 30.543,44½), dank zij den aandrang tot tijdige aanzuivering. Vergelijkt men de totaal-opbrengst dezer middelen over de eerste tien maanden, dan blijkt, dat de grondbelasting f 2.107.383,07 en de personeele belasting f 2.928.950,22½ meer opracht dan in 1923. Ook de raming werd bij de grondbelasting overschreden. (met f 1.261.440,81); de opbrengst der personeele belasting bleef daarentegen f 563.821,79 bij de raming ten achter.

De inkomstenbelasting gaf ook nu weer eene hogere opbrengst (f 544.613,32 meer) te zien dan in de overeenkomstige maand van het vorige jaar. Bij vergelijking van de ontvangsten uit deze belasting over de eerste tien maanden van 1923 en 1924 blijkt, dat de bedragen zich als volgt over de verschillende dienstjaren splitsen:

	Jan. t/m Oct. 1923.	Jan. t/m Oct. 1924.
1920/21	f 2.387.465,64	f 1.401.690,36½
1921/22	„ 15.958.297,45½	„ 4.500.183,38½
1922/23	„ 63.511.845,74	„ 13.970.861,27
1923/24	„ 5.701.517,11½	„ 52.898.306,38
1924/25	—	„ 9.564.952,25
Totaal:	f 87.559.125,95	f 82.335.993,65

Uit deze cijfers blijkt, dat nog steeds de vluigere invordering een belangrijken factor vormt. De opbrengst van het loopende dienstjaar toch geeft een voordeelig verschil te zien van niet minder dan f 3.863.435,13½, terwijl de totaal-opbrengst in het loopende jaar f 5.223.132,30 bij die van het vorige jaar ten achter bleef. Vergelijkt men dan ook de laatst-verloopen dienstjaren (in 1924 het dienstjaar 1923/24; in 1923 het dienstjaar 1922/23), dan valt het verschil in opbrengst ad f 10.613.539,36 in het nadeel van 1924 uit.

Evenals de vorige maand gaf de dividend- en tantiëmebelasting thans weer eene lagere opbrengst te boeken (van f 101.139,41). Vergelijking van de opbrengsten over de eerste tien maanden des jaars levert voor 1924 een nadeelig verschil van f 2.384.820,09 op. Een bijzondere reden is voor het decrees van de maand October niet op te geven, evenmin als voor de hogere opbrengst der vermogensbelasting, die van f 1.250.231,32 op f 1.697.902,74 kwam. Bij de laatstgenoemde belasting zal de snellere invordering wel ten deele haar invloed hebben doen gevoelen.

De suikeraccijns liep in de afgelopen maand vergeleken met het vorige jaar f 440.537,18 vooruit. Dit is echter ongetwijfeld aan de schommelingen der suikerprijzen toe te schrijven, daar het verbruik ietwat dalende is. Voor de lagere inkomst uit den wijnaccijns (f 58.089,24) en de hogere opbrengsten van gedistilleerdaccijns (f 368.100,86) en zoutaccijns (f 37.126,30) is geen bijzondere reden aan te wijzen. De sterke verhooging van den bieraccijns, die van f 600.885,16 tot f 1.239.718,80 opliep, is een gevolg van de op 12 Mei jl. in werking getreden accijnsverhoging, toen de accijns van f 0,60 tot f 1,50 per hectolitergraad werd opgevoerd. De verlaging van de opbrengst van den geslachtaccijns met f 97.029,76 is vermoedelijk aan het mindere gebruik tengevolge van de daling der loonen te wijten. Voor het geringe voordeelige verschil in het opbrengstcijfer van den tabaksaccijns (f 5.581,66) is geen speciale reden te vermelden.

Van de middelen, die meer in direct verband staan met het zakenleven, brachten de zegelrechten f 308.759,40 en de registratierechten f 3.364,80 meer op. Hiervan kwam echter ongeveer f 120.000 op een ruimere bate uit de beursbelasting, die in de zegelrechten is inbegrepen. Over de eerste tien maanden brachten de zegelrechten f 1.214.325,66 meer op, waarvan ruim 6 ton op rekening van de beursbelasting komt. De registratierechten gaven in de afgelopen maand f 3364,80 meer te boeken dan in de overeenkomstige maand van 1923. De invoerrechten liepen met f 428.810,64 achteruit, gedeeltelijk te verklaren uit de abnormaal hooge thee-invoeren in October 1923, wegens de toen op komst zijnde verhoging van het invoerrecht. De statistiekrechten en de loodsgelden gaven een meerdere opbrengst van resp. f 63.955,47 en f 81.560,16 te zien, waarin de meerdere export en de opleving van den internationalen handel zich weer spiegelen.

Tenslotte moge nog worden gewezen op de grillige successierechten, die met niet minder dan f 1.974.689,37 vooruitgingen en daardoor voor een belangrijk deel de hogere opbrengst der middelen over de afgelopen maand verklaren. De domeinen brachten f 44.666,35 minder op; de speelkaartenbelasting f 7232,75 meer door het opraken der bij de invoering der wet aanwezige voorraden. De hogere opbrengst der belasting op gouden en zilveren werken vloeit voort uit de wijziging der waarborgwet; goedkoop

artikelen worden in meerdere mate ter stempeling aangeboden.

De inkomsten van het „Leeningfonds 1914” bedroegen in de afgelopen maand f 9.876.928,37 (raming rond f 7.356.000). De oorlogswinstbelasting gaf nog een opbrengst van f 337.154,88 (over de eerste tien maanden van 1924 in totaal f 1.311.073,87), zoodat de opbrengst dezer belasting sedert het begin der heffing ruim f 792.707.800 bedraagt.

BUITENLANDSCHE MEDEWERKING.

DE FRANSCHE BEGROOTING VOOR 1925.

Prof. Bertrand Nogaro te Parijs schrijft ons:

In een vorigen brief ¹⁾ heb ik reeds een overzicht gegeven van de voornaamste ramingen der Fransche begrooting. Doch eerst thans — nadat de contrôle-arbeid der Commissie voor de Financiën reeds vrij ver is gevorderd — is het ontwerp-begrooting ter openbare kennis gebracht. Het is een uitgebreide aanvullende bron van inlichtingen, dank zij vooral een zeer gedetailleerde Memorie van Toelichting.

* * *

Gelijk wij reeds mededeelden omvat dit ontwerp-begrooting alle uitgaven, zelfs die met betrekking tot het herstel der verwoeste gebieden, welke tot dusverre op een speciale rekening voorkwamen. Het brengt dus een volledigen terugkeer naar het beginsel der begrootingseenheid met zich. De uitgaven belopen aldus 33½ milliard (nauwkeurig 33.490 millioen), waarvan 7½ milliard hersteluitgaven en 675 millioen voor het bezettingsleger. De totale ontvangsten zijn op een hieraan vrijwel gelijk bedrag geraamd (33.528 millioen) en onder hen treft men, ten einde de zgn. verhaalbare uitgaven te kunnen doen, een som van 1.275 millioen aan, waarvan 1 milliard correspondeert met de van Duitschland verwachte stortingen (boven de terugbetaling van de bezettingskosten).

Dadelijk moet er echter op worden gewezen, dat het brengen van de zgn. verhaalbare uitgaven op de begrooting niet zonder een voorafgaande verlaging heeft plaats gevonden. Hun raming voor 1925 door de Commissie voor de Financiën beliep 11,5 milliard. Evenwel is de bereikte verlaging met 4 milliard gedeeltelijk het resultaat van een eenvoudige boekingsoperatie: de credieten voor 1924 bevatten nl. een bedrag van 2 milliard, dat de waarde vertegenwoordigde van de „Obligations de la Défense Nationale”, die aan de slachtoffers der oorlogsverwoestingen ter hand zouden worden gesteld. Nu wordt geraamd, dat in 1925 3.200 millioen van deze obligaties zal worden afgegeven, maar men heeft gemeend, en naar het schijnt met reden, dat het beter was, op de begrooting alleen de werkelijke betaling te brengen, die eruit voortvloeit, t.w. die van de rente. Evenwel worden nieuwe credieten opgevoerd, om ten gunste der kleine luyden onder de slachtoffers der oorlogsverwoestingen de betalingen in contanten te kunnen verhoogen; deze credieten belopen 200 millioen, welke in mindering zijn te brengen op de opbrengst, die de herziening van zekere schadeloosstellingen, krachtens de wet van 2 Mei 1924, verwacht wordt op te leveren.

De ramingen van de uitgaven, welke vroeger voorkwamen op de algemeene begrooting, belopen 25.322 millioen. Zij zijn een weinig hooger dan die van de tweejarige begrooting voor 1923—1924. Deze stijging vindt haar verklaring in de eerste plaats in de algemeene terugwerking van de stijging van de kosten van het levensonderhoud. Zij vloeit ook uit nieuwe uitgaven ten bedrage van 800 millioen voort, welke, na de aanneming van de begrooting op 30 Juni 1923, zijn goedgekeurd en die vooral het gevolg zijn van zekere vergoedingen, toegekend aan de ambtenaren en van de herziening der burgerlijke en militaire pensioenregelingen. Bovendien dienen nieuwe uitgaven

1) [Zie pag. 914 in het no. van 15 Oct. 1924. — Red.]

ten bedrage van 700 millioen vermeld te worden, voortvloeiende uit een algemeene salarisherziening, welke moet plaats vinden overeenkomstig een drie jaren geleden aangenomen wet.

Hieraan dient evenwel te worden toegevoegd, dat deze onvermijdelijke verhoogingen ten deele zijn gecompenseerd door een serie nieuwe verlagingen, dat de uitgaven voor de burgerlijke diensten alles bijeen genomen de 7.284 millioen niet overtreffen, terwijl die voor het leger en de vloot — welke in het bijzonder worden beïnvloed door de prijsstijging — niet boven de 5½ milliard komen, waaronder de pensioen- en de militaire uitgaven voor de Koloniën zijn begrepen. Ten slotte beloopt de nieuwe niet-permanente uitgaven in verband met het herstel der oorlogsschade 1.187 millioen, terwijl de dienst der openbare schuld bijna 19 milliard (18.814 millioen) opeischt. De openbare uitgaven van Frankrijk zullen dus als te voren verdeeld worden in de verhouding van 56,2 pCt. voor de openbare schuld, 40,2 pCt. voor de burgerlijke en de militaire diensten en 3,6 pCt. voor de nieuwe niet-permanente hersteluitgaven.

* * *

De middelen worden voor 1925 als volgt geraamd:

Registratierechten (Successie en eigendoms-overdracht)	5.429.989.000
Zegelrechten	1.021.427.500
Beursbelasting	169.639.000
Belasting op de opbrengst van roerende goederen	1.858.261.000
Speciale belasting op verzekeringmaatschappijen	22.000.000
Belasting op de bij verkoop van onroerende goederen en handelszaken gerealiseerde winst	100.000.000
Luxe-belasting	20.439.000
Omzetbelasting	4.402.904.000
Invoerrechten	2.282.637.000
Indirecte belastingen	3.709.250.000
Suiker en Saccharine	463.063.000
Monopolies (tabak, enz.)	2.706.978.000
Directe belastingen	6.141.113.054
Staatsdomeinen	325.584.000
Opbrengst van de diverse bedrijven	20.409.124
Diverse ontvangsten en opbrengsten	1.442.276.498
Terug te betalen door Algerië	11.545.000
Oorlogswinstbelasting	1.000.000.000
Liquidatie van voorraden	450.000.000

Bij deze middelen voegen zich de reeds vermelde Duitse stortingen en de verschillende ontvangsten, met betrekking tot het herstel, doch de begroting voor 1925 maakt in geenerlei opzicht een beroep op leeningen noodig.

Wat de eigenlijk gezegde belastingen aangaat, deze vloeien tot een bedrag van 2.283 millioen uit nieuwe fiscale maatregelen en voor een bedrag van ongeveer 8 milliard uit een geraamde vermeerderde opbrengst.

Gelijk men ziet kunnen de hoofdgroepen der permanente belastingen als volgt verdeeld worden:

In de eerste plaats de directe belastingen (inkomstenbelasting enz.) die 6 milliard opleveren en waarbij moeten worden gevoegd de belasting op de opbrengst van roerende goederen en enkele andere, die te zamen ongeveer 2 milliard opbrengen, hetgeen dus in totaal minstens 8 milliard beteekent uit directe belastingen.

Vervolgens komen de belastingen op het kapitaal (registratierechten), die 5½ milliard opleveren.

Dan de indirecte belastingen, invoerrechten, luxe-belasting, omzetbelasting, die 11 milliard opbrengen.

Ten slotte de monopolies, waarvan de corresponderende uitgaven moeten worden afgetrokken, en de domeinen, waaruit ongeveer 3 milliard vloeit.

Naar deze cijfers, die op de voornaamste hoofdstukken betrekking hebben, te oordeelen, zou kunnen worden gezegd, dat de belastingen ongeveer gelijk zijn tusschen directe en indirecte zijn verdeeld. Bij iedere categorie bestaat echter aanleiding tot het aanbrengen van een voorname correctie, welke cor-

recties elkander echter min of meer opheffen. Inderdaad hebben in werkelijkheid de als directe betitelde belastingen ten deele een *indirecte werking*; zoo in het bijzonder de belasting op de industriële en handelswinsten, die in het algemeen op den consumment wordt afgewenteld, op dezelfde wijze als de omzetbelasting. Daarentegen beteekenen de opbrengstcijfers der monopolies slechts voor een gering deel consumptiebelastingen, omdat zij niet alleen de belasting, uit het monopolie voortvloeiende, omvatten, doch de totale ontvangsten uit dien hoofde aangeven.

Men kan zich dus niet alleen op de officieele ramingen beroepen, wanneer men de ontwikkeling van het Fransche belastingstelsel wil nagaan. Intusschen moeten hier nog enkele opmerkingen volgen over de voornaamste nieuwigheden, die de Fransche begroting over 1925 op fiscaal gebied bevat. In de eerste plaats wordt een poging gedaan om de opbrengst der inkomstenbelasting te vermeerderen, in het bijzonder voor zoover het de vrije beroepen aangaat, (bevoegdheid der administratie overlegging te eischen van alle uiterlijke teekenen, dat een zeker inkomen wordt genoten). Wat betreft de industriële en handelswinsten, krijgt de administratie het recht door deskundigen alle acten en verklaringen zonder uitzondering te laten onderzoeken, waarin hetzij overdracht van onroerende goederen, van handelszaken, van schepen of andere vaartuigen, of van goederen van denzelfden aard is vastgelegd. Eveneens zal getracht worden voor den aanslag in de inkomstenbelasting de werkelijke winst vast te stellen van de groote landbouwbedrijven.

Drie nieuwe belastingen worden in het leven geroepen: een belasting op wisseltransacties, een belasting op verzekeringmaatschappijen en ten slotte een belasting op de winst, bij verkoop van onroerende goederen en handelszaken gerealiseerd.

Het geheel dezer maatregelen, waaraan nog verschillende bepalingen tegen de fraude zullen worden toegevoegd, zal meer dan 2 milliard moeten opleveren.

Hierbij moet evenwel gerekend worden op de medewerking van de Commissies voor de Financiën uit Kamer en Senaat, en van het Parlement, een medewerking, die het bereiken van het evenwicht op de begroting niet steeds vergemakkelijkt. De Commissie voor de Financiën uit de Kamer heeft eenig voorbehoud gemaakt met betrekking tot zekere belastingen ten gunste van enkele groepen van belastingplichtigen en heeft enkele bezuinigingsmaatregelen aan de hand gedaan. Evenwel dient te worden erkend, dat het Parlement op het oogenblik zeer verlangend is, de taak der Regeering te vergemakkelijken en evenzeer als deze laatste verlangt tot een werkelijk evenwicht te komen. Vast staat, dat het noodige zal doen om de enkele zeldzame verhoogingen der uitgaven, waartoe het het initiatief zou nemen, door daarmede corresponderende verlagingen te compenseren en het is geenszins overdreven te zeggen, dat ondanks de moeilijke omstandigheden van het oogenblik de Fransche Staat binnenkort weder een enkele, in evenwicht verkeerende begroting zal hebben.

BERTRAND NOGARO.

MAANDCIJFERS.

GIRO-OMZET BIJ DE NEDERLANDSCHE BANK.

	Augustus 1924		Augustus 1923	
	Posten	Bedrag	Posten	Bedrag
Voor rekeninghouders waarvan door de H.-bank plaatselijk	57.416	f 2.081.587.000	56.345	f 1.697.884.000
Ter voldoening van Rijksbelast.	40.487	„ 1.815.976.000	34.822	„ 1.411.610.000
	7.410	„ 20.259.000	3.472	„ 7.476.000

OVERZICHT DER RIJKSMIDDELEN.
(In Guldens).

	October 1924	Sedert 1 Januari 1924	Overeenkomstige periode 1923
Directe belastingen.			
Grondbelasting	1.038.459	16.893.941	14.786.558
Personeele belasting ..	3.305.817	20.019.511	17.090.561
Inkomstenbelasting ..	8.408.145	82.335.994	87.559.126
Dividend- en tantiemebelasting	877.865	13.439.544	15.824.364
Vermogensbelasting ..	1.697.903	8.070.653	7.835.369
Accijnzen.			
Suiker	3.249.731	32.142.577	33.754.458
Wijn	57.707	1.804.791	1.551.880
Gedistilleerd	4.600.639	39.713.151	41.370.574
Zout	163.395	1.368.522	1.125.792
Bier	1.239.719	7.257.502	4.253.969
Geslacht	859.780	7.869.164	8.593.022
Tabak	1.357.117	13.578.629	13.723.934
Belast. op speelkaarten	12.702	85.341	69.758
Indirecte belastingen.			
Zegelrechten	1.869.433 ²	15.622.373 ³	14.408.047
Registratierechten ...	1.555.749	19.578.211	15.154.719
Successierechten	5.404.829	38.847.761	39.299.672
Invoerrechten.			
Gouden en zilver werken			
Belasting	96.945	758.998	751.780
Essaailoon	110	882	944
Statistiekrecht	397.216	3.460.857	2.844.914
Mijnen	1.311	545.877	476.043
Domeinen	262.802	2.114.927	1.838.415
Staatsloterij	169.448	629.704	627.579
Jacht en visscherij	16.367	255.128	248.919
Loodsgelden	392.311	2.930.566	2.371.583
Totaal	40.174.346	358.893.104	354.758.923
Rijwielbelasting	14.220	5.247.228	—
Totaal-Generaal ..	40.188.566	364.140.332	354.758.923

1) Hieronder begrepen f 323.132 wegens zegelrecht van nota's van makelaars en commissionnaires in effecten, enz. (Beursbelasting). 2) Idem f 3.028.644. 3) Idem f 2.425.548.

HEFFINGEN VOOR HET LEENINGFONDS 1914.

	October 1924	Sedert 1 Januari 1924	Overeenkomstige periode 1923
Verdedigingsbelast. Ia	509.339	2.387.746	2.349.326
Verdedigingsbelast. Ib	1.567.677	8.038.983	8.489.425
Verdedigingsbelast. II	2.405.669	23.063.277	24.782.783
Opcenten:			
Grondbelasting	208.767	3.392.034	2.967.772
Personeele belasting ..	655.148	3.876.135	3.378.623
Inkomstenbelasting ..	2.611.085	24.477.610	26.118.064
Vermogensbelasting ..	424.476	1.993.735	1.957.994
Dividend- en tantiemebelasting	289.695	4.435.050	5.222.040
Suiker	649.946	6.428.515	6.750.892
Wijn	11.541	360.958	310.376
Gedist. (binn.- en buitl.)	460.064	3.971.315	4.137.057
Zegelrecht van buitl. eff.	83.521	287.258	304.051
Totaal	9.876.928	82.712.616	86.768.403

BELASTING IN VERBAND MET DE BUITENGEWONE OMSTANDIGHEDEN.

	October 1924	Sedert 1 Januari 1924
Oorlogswinstbelasting	337.155	1.311.074

SPLITSING VAN DE OPBRENGST DER GROND-, PERSONEELE-, INKOMSTEN- EN VERMOGENSBELASTING SEDERT 1 JANUARI 1924.

Dienstjaren	Grondbelasting	Personeele belasting	Inkomstenbelasting	Vermogensbelasting
1919/20	—	—	—	183
1920/21	—	—	1.401.690	1.600
1921/22	8.293	176.385	4.500.184	10.991
1922/23	91.838	1.030.371	13.970.861	80.821
1923/24	3.038.016	3.692.921	52.898.307	5.875.123
1924/25	13.755.794	15.119.835	9.564.952	2.101.936
Totaal ..	16.893.941	20.019.512	82.335.994	8.070.654

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

N.B. *** beteekent: Cijfers nog niet ontvangen.

GELDKOERSEN.

BANKDISCONTO'S.

Ned. (Disc. Wissels. 5 24 Jan. '24)	Zwits. Nat. Bk. 4 16 Juli '23
Bel. Binn. Eff. 5 24 Jan. '24	N. Bk. v. Denem. 7 17 Jan. '24
Vrsch. in R. C. 6 24 Jan. '24	Zweedsche Rbk 5 2 8 Nov. '23
Javasche Bank ... 4 20 Oct. '24	Bank v. Noorw. 7 9 Nov. '23
Bank van Engeland 4 5 Juli '23	Bank v. Tsjecho-slowakijë ... 6 27 Mei '24
Duitsche Rijksbk. 10 29 Dec. '23	N. Bk. v. O'rijk. 13 6 Nov. '24
Bank v. Frankrijk 6 17 Jan. '24	N. Bk. v. Hong. 12 18 Sept. '24
Belgische Nat. Bnk. 6 14 Feb. '24	Fed. Res. Bank N. Y. 3 8 Aug. '24
Fed. Res. Bank N. Y. 3 8 Aug. '24	Bank v. Italië. 5 2 11 Juli '22
Bank van Spanje ... 5 33 Mrt. '23	Z.-Afr. Res. bnk 6

OPEN MARKT.

Data	Amsterdam		Londen Part. disconto (3 mnd.)	Berlijn Part. disconto	Parijs Part. disc.	N. York Call-money
	Part. disconto	Proton-gatie				
22 Nov. '24	4 7/8	4 3/4	3 1/8 - 3/4	—	—	2 1/2 - 2 3/4
17-22 N. '24	4 3/4 - 7/8	4 1/4 - 4 3/4	3 1/8 - 3/4	—	—	2 1/2 - 2 3/4
10-15 „ '24	4 3/4 - 7/8	3 3/4 - 4 1/4	3 1/8 - 3/4	—	—	2 - 2 3/4
3-8 „ '24	4 3/4 - 4 7/8	4 - 4 1/2	3 1/8 - 3/4	—	—	2 1/2 - 3 3/4
19-24 N. '23	3 3/4 - 4	3 1/2 - 4 1/4	3 1/8	—	—	4 1/2 - 5
20-25 N. '22	3 1/8 - 3/4	3 1/2 - 4	2 1/2 - 3/8	—	—	4 - 6
20-24 Jii '14	3 1/8 - 3/16	2 1/2 - 3 3/4	2 1/4 - 3/4	2 1/8 - 1/2	2 3/4	1 3/4 - 2 1/2

1) Noteering van 21 November.

WISSELKOERSEN.

WISSELMARKT.

Londen opende zeer flauw en daalde van 11,54 1/2 tot ca. 11,48. Al spoedig trad echter weder een herstel in tot ca. 11,52, op welk niveau verder de geheele week gehandeld werd. Ook Parijs en België waren Maandag sterk aangeboden en herstelden zich eveneens weder Dinsdag. Later trad voor deze wissels opnieuw een rijzing in, zoodat Zaterdag voor 13,23 en 12,12 werd afgedaan. Dollars weder flauwer. Dientengevolge waren ook Markten, Zwitsersche Francs en Zweedsche Kronen lager aangeboden. Kopenhagen en Christiania onveranderd. Spanje iets vaster. Buenos Aires sterk gevraagd vooral Zaterdag. Indië iets hooger geopend, verder onveranderd 97 3/8 - 97 7/8.

22 November 1924.

KOERSEN IN NEDERLAND.

Data	Londen *)	Berlijn *)	Weenen *)	Parijs *)	Brussel **)	New York **)
17 Nov. 1924	11.52 1/2	0.5925	0.0035 1/2	13.12 1/2	12.03	2.48 1/2
18 „ 1924	11.51 1/2	0.5935	0.0035 1/2	13.10	11.99 1/2	2.49 1/2
19 „ 1924	11.52 1/2	0.5925	0.0035 1/2	13.05	11.98 1/2	2.49 1/8
20 „ 1924	11.51 1/2	0.5925	0.0035 1/2	13.07 1/2	11.99 1/2	2.48 1/2
21 „ 1924	11.52	0.5922 1/2	0.0035 1/2	13.19	12.09	2.48 1/2
22 „ 1924	11.52 1/2	0.5917 1/2	0.0035 1/2	13.22 1/2	—	—
Laagste d.w. 1	11.48 1/2	0.5910	0.0034 1/2	12.98	11.90	2.48 1/4
Hoogste „ „ 1	11.54 1/2	0.5950	0.0035 1/2	13.23	12.12	2.49 1/2
15 Nov. 1924	11.54 1/2	0.5935	0.0035 1/2	13.17 1/2	12.07 1/2	2.49 1/2
8 „ 1924	11.49 1/2	0.5965	0.0035 1/2	13.12 1/2	12.10 1/2	2.51 3/8
Muntpariteit	12.10	59.26 3)	50.41	48.—	48.—	2.48

*) Noteering te Amsterdam. **) Noteering te Rotterdam.

1) Particuliere opgave. 2) Gulden per biljoen Mark.

3) Gulden per 100 Mark. 4) Noteering van 14 November.

5) Noteering van 7 November.

Data	Stockholm *)	Kopenhagen *)	Christiania *)	Zwitserland *)	Spanje 1)	Batavia 1) telegrafisch
17 Nov. 1924	66.85	43.75	36.90	48.02 1/2	33.90	97 3/8 - 5/8
18 „ 1924	66.90	43.85	36.80	48.07 1/2	33.90	97 3/8 - 5/8
19 „ 1924	66.90	43.90	36.85	48.—	33.87 1/2	97 3/8 5/8
20 „ 1924	66.85	43.80	36.85	48.—	33.87 1/2	97 3/8 5/8
21 „ 1924	66.80	43.80	36.85	47.97 1/2	33.90	97 3/8 - 5/8
22 „ 1924	66.80	43.90	36.90	48.—	33.95	97 3/8 - 5/8
L'ste d. w. 1)	66.65	43.65	36.65	47.90	33.80	97 3/8
H'ste „ „ 1)	67.—	44.—	36.95	48.10	34.—	97 3/8
15 Nov. 1924	69.90	44.—	37.—	48.05	33.92 1/2	97 1/8 - 97 3/8
8 „ 1924	67.35	44.—	36.60	48.35	33.90	96 3/4 - 97
Muntpariteit	66.67	66.67	66.67	48.—	48.—	100

*) Noteering te Amsterdam. 1) Particuliere opgave.

KOERSEN TE NEW YORK.

Table with 5 columns: Data, Cable Lond. (in \$ per £), Cable Parijs (in cts. p. fr.), Cable Berlijn (in cts per biljoen Mark), Cable Amsterdam (in cts. p. gld.). Rows include dates from 22 Nov. 1924 and lowest, highest, and average rates for various months.

1) In ct. per Mark.

KOERSEN VAN DE VOLGENDE PLAATSEN OP LONDEN

Table with 6 columns: Plaatsen en Landen, Noteerings-eenheden, 8 Nov. 1924, 15 Nov. 1924, 17/22 Nov. '24 (Laagste/Hoogste), 22 Nov. 1924. Lists exchange rates for locations like Alexandrië, Bangkok, B. Aires, etc.

* Koersen der voorafgaande dagen. 1) Telegrafisch transfert. 2) 90 dg.

NOTEERING VAN ZILVER.

Table showing silver exchange rates between London and New York for various dates in 1924, 1923, and 1922.

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 24 November 1924.

Large table of assets (Activa) and liabilities (Passiva) for the Nederlandsche Bank. Includes categories like Binnens. Wis-f. sels, Prom., enz. in disc., Effecten, Kapitaal, and Beschikbaar metaalsaldo.

NED. BANK 24 Nov. 1924. Voornaamste posten in 000.

Table with 7 columns: Data, Goud, Zilver, Circulatie, Andere opeischdb. schulden, Beschikk. Metaal-saldo, Dekkingsperc. Shows gold, silver, circulation, and other liabilities data.

Table with 6 columns: Data, Totaal bedrag discontos, Hiervan Schatkist-promessen rechtstreeks, Beleeningen, Papier op het buitenland, Diverse rekeningen. Shows discount totals and various asset categories.

1) Op de basis van 2/5 metaaldekking. 2) Sluitpost activa.

STAND VAN 's RIJKS KAS.

Table showing the state of the national treasury (Rijks Kas) with columns for Vorderingen (17 Nov. 1924, 24 Nov. 1924) and detailed sub-totals.

NEDERLANDSCH-INDISCHE VLOTTENDE SCHULD. De Minister van Koloniën maakt bekend:

Table showing floating Dutch-Indies debt (Nederlandsch-Indische Vlottende Schuld) with columns for Voorschot uit 's Rijks kas, Ind. Schatk. prom. in oml., and Totaal.

CURAÇOSCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden gulden.

Table with 6 columns: Data, Metaal, Circulatie, Discontos, Voor-schotten aan de kolonie, Diverse rekeningen. Shows Curaçao Bank assets and liabilities.

JAVASCHE BANK

Voornaamste posten in duizenden guldens. De samengetrokken cijfers der laatste weken zijn telegrafisch ontvangen.

Table with columns: Data, Goud, Zilver, Circulatie, Andere opeischb. schulden, Beschikb. metaal-saldo. Rows from 15 Nov. 1924 to 25 Juli 1914.

Table with columns: Data, Disconto's, Wissels buiten N.-Ind. betaalb., Beleeningen, Voorschotten afh. Gouvernem., Diverse rekeningen, Dekkingspercentage. Rows from 15 Nov. 1924 to 25 Juli 1914.

1) Sluippost activa. 2) Basis 3/5 metaaldekking. 3) Creditsaldo.

BUITENLANDSCHE BANKSTATEN. BANK VAN ENGELAND.

Voornaamste posten, onder bijvoeging der Currency Notes, in duizenden ponden sterling.

Table with columns: Data, Metaal, Circulatie, Currency Notes (Bedrag, Goudd., Gov. Sec.). Rows from 19 Nov. 1924 to 22 Juli 1914.

Table with columns: Data, Gov. Sec., Other Sec., Public Depos., Other Depos., Reserve, Dekkingsperc. Rows from 19 Nov. '24 to 22 Juli '14.

1) Verhouding tusschen Reserve en Deposits.

BANK VAN FRANKRIJK.

Voornaamste posten in miljoenen francs.

Table with columns: Data, Goud, Waarvan in het buitent., Zilver, Te goed in het buitent., Buit. gew. voorsch. ald. Staat, Schatkisttoel. jetten. Rows from 20 Nov. '24 to 23 Juli '14.

Table with columns: Data, Wissels, Waarvan op het buitentland, Uitgestelde Wissels, Beleeningen, Circulatie, Regg. Courant (Particulieren, Staat). Rows from 4.726,5 to 1.541,1.

1) In disc. genomen wegens voorsch. v. d. Staat a. buitent. regeeringen.

DUITSCHER RIJKBANK.

Voornaamste posten in miljoenen Goudmark /miljoenen Rentenmark/triljoenen Papiermark.

Table with columns: Data, Metaal, Daarv. Goud, Waarv. b. buitl. circ. bkn, Wissels (Totaal, Handels-wissels, Schatkist-papier). Rows for 7 Oct. '24 and 30 Sept. '24.

Table with columns: Data als bov., Beleeningen, Rentenbank-scheine in kas, Diverse activa, Circulatie, Regg. Courant (Partic., Rijken Staat), Opgenomen bij de Rentenbank. Rows for 15 and 54.

1) Onbelast. 2) Waarv. in Rentenmark: 30 Sept. 1.234; 7 Oct. 1.279. 3) Idem zelfde data: 40; 9. 4) Idem: 192; 187. 5) Idem: 117; 171.

Volgens de nieuwe Bankwet. (in miljoenen Reichsmark).

Table with columns: Data, Goud, Daarvan bij buit. tent. circ. banken, Deviezen als goud-dekking geldende, Andere wissels en cheques, Beleeningen. Rows from 15 Nov. 1924 to 23 Juli 1914.

Table with columns: Data, Effecten, Diverse Activa, Circulatie, Rekening-Courant, Opgenomen bij de Rentenbank. Rows from 15 Nov. 1924 to 23 Juli 1914.

1) Onbelast. 2) W.o. schatkistpapier.

BANQUE NATIONALE DE BELGIQUE.

Voornaamste posten in miljoenen francs.

Table with columns: Data, Metaal incl. buit. tent. saldi, Beleen. van tegoed in h. buitl., Beleen. van promiss. provincien, Binnen-landsche wissels, Beleeningen, Voorschot aan den Staat, Circulatie, Regg. Crt. Particulieren. Rows from 20 Nov. '24 to 22 Nov. '23.

VERENIGDE STATEN VAN NOORD-AMERIKA. FEDERAL RESERVE BANKS.

Voornaamste posten in miljoenen dollars.

Table with columns: Data, Goudvoorraad (Totaal bedrag, Dekking F. R. Notes, In het buitenland), Zilver etc., Wissels (In herd. v. d. member banks, In de open markt g. kocht). Rows from 5 Nov. '24 to 7 Nov. '23.

Table with columns: Data, U. S. Government Securities, F. R. Notes in circ. latie, Totaal Deposito's, Gestort Kapitaal, Goud-Dekkingsperc., Algem. Dekkingsperc. Rows from 5 Nov. '24 to 7 Nov. '23.

1) Verhouding totalen goudvoorraad tegenover opeisbare schulden: F. R. Notes en netto deposito. 2) Verhouding totalen voorraad muntmateriaal en wettig betaalmiddel tegenover idem.

PARTICULIERE BANKEN AANGESLOTEN BIJ HET
FED. RES. STELSEL.

Voornaamste posten in miljoenen dollars.

Data	Aantal banken	Uitgezette gelden	Beleggingen	Reserve bij de F.R. banks	Totaal deposito's	Waarvan time deposits
29 Oct. '24	743	12.763,7	5.551,2	1.646,4	17.903,1	4.782,3
22 " '24	744	12.842,9	5.476,6	1.639,6	17.956,3	4.743,0
15 " '24	744	12.785,9	5.446,3	1.659,5	17.986,2	4.731,9
8 " '24	744	12.729,3	5.421,3	1.671,8	17.732,9	4.695,5
1 " '24	745	12.782,4	5.411,2	1.620,2	17.777,6	4.674,9
31 Oct. '23	769	11.943,4	4.530,3	1.388,4	15.288,3	4.031,7

Aan het eind van ieder kwartaal wordt een overzicht gegeven van enkele niet wekelijks opgenomen bankstaten.

EFFECTENBEURZEN.

Amsterdam, 24 November 1924.

De voornaamste gebeurtenis van de achter ons liggende berichtperiode is ongetwijfeld het afsluiten van de Fransche leening in de Vereenigde Staten geweest. Wel is de rente (7 %) vrij hoog en de koers van uitgifte (94 %) eenigszins beneden de verwachting, doch het heeft voldoening gewekt, dat de modaliteiten dezer leening in ieder geval gunstiger zijn dan die der jongste Deutsche emissie en dat geen speciale onderpanden zijn verlangd. Het z.g. „Morgancrediet” tot steun van den wisselkoers en ten bedrage van \$ 100 miljoen, dat iedere drie maanden opzegbaar was, is thans omgezet in een geconsolideerde leening, waardoor intusschen de lasten voor Frankrijk niet zijn vermindert. Wel kan thans het voorschot van de Bank van Frankrijk aan den Staat worden vermindert en is het verband op een gedeelte van den goudvoorraad opgeheven. De beurs heeft dan ook de voorkeur van aangeefven te wachten, wat de verdere gevolgen van het afsluiten der buitenlandse leening zullen zijn. Ongetwijfeld is het psychologisch moment juist gekozen, waar toch de inschrijving op de binnenlandsche leening nog open staat en er dus eenige stimulans voor de plaatsing van de binnenlandsche obligaties kan ontstaan.

Te Berlijn heeft de markt voor binnenlandsche aandelen een vrij ongewekt verloop gehad. Dit stond in verband met betere berichten uit de industrie en met de overweging, dat de goud-balansen over het algemeen den stand van zaken zoo ongunstig hebben voorgesteld, dat hier meestentijds van aanzienlijke stille reserves kan worden gesproken. Weliswaar wordt de verdere ontwikkeling van de nijverheid nog tegengehouden door den nog steeds heerschenden credietnood — welke ook een tegenwerkende factor is bij het tot stand komen van beurs-transacties — doch het vertrouwen op de toekomst heeft gedurende de afgelopen week eenige vorderingen gemaakt. Daarentegen is de politieke toestand nog van remmenden invloed gebleken, hetgeen voornamelijk tot uitdrukking is gekomen in de markt voor binnenlandsche obligaties. In oorlogsleeningen vooral is een scherpe teruggang op te merken geweest.

Te Londen hebben de onverkwikkelijke gebeurtenissen in Egypte geen indruk van beteekenis gemaakt. De stemming is hier meerendeels zeer kalm gebleven, waarbij tegelijkertijd een lichte reactie op te merken is geweest. Op de staatsfondsen-markt is dit niet zoo sterk tot uitdrukking gekomen, omdat hier nogal opgewektheid heerschte in verband met de conversie-voorstellen van minister Churchill. Hierdoor worden circa £ 135.000.000 5% schatkistbiljetten verwisseld in hetzij 4½% conversie-leening 1940/44, hetzij 4½% schatkistbiljetten per 1934, voor zover de houders natuurlijk niet de voorkeur geven aan een aflossing in contanten. Door de besparing, welke deze omwisseling voor den Staat met zich brengt, is de indruk in beleggerskringen gunstig geweest. De zwakkere houding voor de aandelen-markt kan gedeeltelijk worden verklaard door een natuurlijke teruggang, welke op de vrij sterke rijzing, onmiddellijk na de verkiezingen, plaats heeft gevonden, gedeeltelijk door de minder bevredigende cijfers van den buitenlandschen handel over October. Het saldo-import bedroeg nl. over October £ 38.940.201 tegen slechts £ 28.046.819 over September; het is tevens het hoogste import-surplus, dat in eenige maand van dit jaar bereikt is geworden. Een lichte teleurstelling is dan ook op de beurs tot uitdrukking gekomen.

Daarentegen is de markt te New York levendiger dan ooit geweest. Industriële en spoorwegwaarden hebben in de belangstelling gedeeld, doch spoorweg-aandelen hebben

hierbij wel op het eerste plan gestaan. De geldmarkt te New York heeft van deze levendigheid nog geenerlei invloed ondervonden. De liquide middelen zijn klaarblijkelijk groot genoeg, om naast alle eischen van handel en nijverheid, naast de omvangrijke credieten ook, welke voortdurend aan het buitenland worden verstrekt — thans weder door de leening aan Frankrijk — ook de speculatie ruim te kunnen voorzien.

Ten onzent is de markt buitengewoon kalm, doch over het algemeen niet ongeaanvaard geweest. Merkwaardig blijft, ondanks de opleving der speculatieve bedrijvigheid, welke hier en daar te constateeren valt, ondanks den betrekkelijk hoogen rentevoet voor geld op korten termijn, de vaste houding van de *beleggingsmarkt*. Ook thans valt, het nieuwe noteerings-stelsel ten spijt, niet vast te stellen, of de omzetting ter beuze in Nederlandsche staatsfondsen nogal omvangrijk zijn, doch de houding is in ieder geval opmerkelijk vast gebleven.

	17 Nov.	21 Nov.	21 Nov.	Rijzing of daling
6 % Nederland 1922.....	101	101 ⁵ / ₁₆	101 ⁹ / ₁₆	+ ⁹ / ₁₆
5 % „ 1918.....	91 ³ / ₄	91 ⁹ / ₁₆	91 ³ / ₄	- ³ / ₄
4½ % „ 1916.....	91 ⁹ / ₁₆	91 ¹⁵ / ₁₆	91 ⁷ / ₈	+ ⁵ / ₁₆
4 % „ 1916.....	83	83 ⁷ / ₁₆	83 ⁷ / ₁₆	+ ⁷ / ₁₆
3½ % „	76 ³ / ₈	76 ³ / ₈	76 ¹ / ₁₆	- ⁵ / ₁₆
3 % „	66 ³ / ₄	66 ³ / ₄	66	- ³ / ₄
2½ % Cert. N. W. S.....	53 ³ / ₈	53 ¹⁵ / ₁₆	53 ³ / ₈	- ³ / ₄
7 % Oost-Indië 1921.....	102 ⁵ / ₈	102 ⁷ / ₁₆	102 ⁹ / ₁₆	+ ¹ / ₁₆
6 % „ 1919.....	98 ³ / ₈	98 ⁷ / ₈	98 ¹³ / ₁₆	+ ⁵ / ₁₆
5 % „ 1915.....	93	93	93 ³ / ₄	+ ³ / ₄
5 % Rusland 1906.....	3 ³ / ₄	3 ⁷ / ₈	3 ⁷ / ₈	+ ¹ / ₈
4 % Rusl. bij Hope & Co.	51 ¹ / ₁₆	41 ³ / ₁₆	41 ³ / ₁₆	- ⁵ / ₈
8 % Japan 1899.....	59 ¹ / ₂	59 ³ / ₈	59 ¹ / ₂	- ³ / ₈
4 % Brazilië 1895.....	49 ³ / ₈	—	49	- ³ / ₈
5 % San Paulo 1921....	92 ³ / ₈	92 ⁵ / ₈	92 ³ / ₈	- ³ / ₈
6 % Amsterdam 1920....	100 ³ / ₄	—	100 ³ / ₄	+ ¹ / ₈
7 % Rotterdam 1920....	102 ⁷ / ₈	103	103 ¹ / ₁₆	+ ³ / ₁₆

Van de aandelenmarkt hebben voornamelijk *tabaksfondsen* sterk de aandacht getrokken door levendigen handel en stijgende koersen. Wederom waren het, van de Sumatra-soorten, aandelen Senembah, welke het meeste profijt hebben kunnen trekken. Van de Java-aandelen viel de aandacht op aandelen Besoeki-tabak, welke hun koerspeil aanmerkelijk hebben kunnen verbeteren. De oorzaak der belangstelling ligt in de berichten omtrent zeer goede oogsten, welke in het a.s. voorjaar aan de markt gebracht zullen worden.

Ook de *petroleum-afdeeling* is iets beter geporteerd geweest, hoewel de verschillen hier klein bleven. Voor aandelen Koninklijke bestond nogal belangstelling van buitenlandsche — Amerikaansche en Fransche — zijde. Ten aanzien van aandelen Geconsolideerde hebben de berichten omtrent een meer conciliante houding der Roemeensche regering ten opzichte van het buitenlandsch kapitaal een optimistische stemming doen ontstaan. De belangstelling voor aandelen Peudawa, welke gedurende eenigen tijd zoo heftig is geweest, is geheel verdwenen.

Rubber-aandelen waren verlaten en eerder iets lager. Ook de met deze rubriek verwante *koffie-soorten* mochten zich niet in ruimen en opgewekten handel verheugen. Zelfs voor *thee-aandelen* was de belangstelling minimaal, ondanks de betere prijzen, welke te Londen op de thee-veilingen zijn bereikt en de hoogere koersen, welke thee-aandelen te Londen konden bedingen.

De *sukker-afdeeling* is uiterst stil geweest, doch met een beteren ondertoon, nu de Cuba-noteeringen zich goed bleken te handhaven. Ook de publicatie van de V.J.S.P. betreffende den middenprijs van de reeds gerealiseerde oogsten heeft een gunstigen indruk gemaakt.

Van *handels-ondernemingen* werden tegen het slot der berichtperiode aandelen Compania Mercantil Argentina op iets hooger peil verhandeld.

De *industriële afdeeling* was kalm en geheel zonder zaken. Van *diversen* daarentegen werden aandelen Nederlandsche Wol Maatschappij ruim verhandeld; na de publicatie van de balans-cijfers heeft de gunstige stemming zich goed kunnen handhaven.

Mijn-aandelen varieerden nogal heftig, doch waren tegen het slot toch doorgaans lager dan de vorige week.

	17 Nov.	21 Nov.	24 Nov.	Rijzing of daling
Amsterdamsche Bank.....	128 ³ / ₄	129 ³ / ₄	128 ³ / ₄	- ³ / ₄
Incasso Bank.....	97 ³ / ₄	97 ³ / ₄	97 ³ / ₄	- ³ / ₄
Koninklijke.....	176 ³ / ₄	177	176 ³ / ₄	+ ³ / ₄
Ned. Handel-Mij.cert.v.aand.	120 ³ / ₄	120 ³ / ₄	118 ³ / ₄	- ² / ₄
Rotterd. Bankvereeniging..	71	70	69 ³ / ₄	- ¹ / ₄
Van Berkel's Patent.....	82 ³ / ₄	84 ³ / ₄	83	+ ³ / ₄

1) ex. div.

	17 Nov.	21 Nov.	24 Nov.	Rijzing of daling
Gouda Kaarsen	16 1/8	15 1/2	15 1/8	- 1/8
Holl. Draad-en Kabelfabriek	59	58	—	- 1
A. Jurgens' Ver. Fabr. g.aand.	76 3/4	74 1/8	73 1/2	- 3 1/4
" " " pr. aand.	75	72 1/2	72 1/2	- 2 1/2
Leerdam Glasfabrieken	33 3/4	—	—	—
Philips' Gloeilampenfabriek	366 1/4	367	370	+ 3 3/4
Vereenigde Blikfabrieken ..	92 3/4	92 1/4	90	- 2 1/4
Vereen. Chemische Fabrieken	41	40 1/4	41 1/8	+ 1/8
Compania Mercantil Argent.	18	17 3/4	19 1/8	+ 1 1/8
Cultuur-Mij. d. Vorstenland.	161 1/2	158	160 1/4	- 1 1/4
Handelsverg. Amsterdum ..	430 1/4	429 7/8	433	+ 2 3/4
Handelsverg. Reiss & Co. ...	34 1/2	34 1/8	34 1/2	—
Int. Crediet-en Handelsverg.	—	—	—	—
Rotterdam	190 1/2	193	191	+ 1/2
Linde Teves & Stokvis	86 1/4	85 1/2	85	- 1 1/4
Redjang Lebong Mijnb.-Mij.	333 1/2	318	325 1/4	- 8 1/4
Gecons. Holl. Petroleum-Mij.	160 3/4	164 1/4	164 3/8	+ 3 3/8
Kon. Petroleum-Mij	333	337 3/4	337 3/4	+ 4 1/2
Phoenix Oil	92	94 1/4	92 1/8	+ 1/8
Amsterdam-Rubber-Mij	156 3/8	156	157	+ 1/8
Kendeng Lemboe	187 3/4	182	181	- 6 3/4
Oost-Java-Rubber-Mij.	247	242 1/2	242	- 5
Deli-Batavia Tabak Mij. ...	346 3/4	354 1/2	356 1/2	+ 9 3/4
Deli-Maatschappij	376 3/8	384	381 7/8	+ 5 1/4
Senembah-Maatschappij ...	372 1/4	395	388 3/8	+ 15 7/8

De scheepvaartmarkt bleef ook thans geheel verlaten. Verschillen van beteekenis kwamen niet voor.

	17 Nov.	21 Nov.	24 Nov.	Rijzing of daling
Holland-Amerika-Lijn	80 3/8	80	79 1/4	- 1 1/8
" " „gem.eig.	65	63 1/4	62 1/2	- 2 1/2
Hollandsche Stoomboot-Mij.	27	26	26	- 1
Java-China-Japan-Lijn	101 1/2	103	102 1/2	+ 1
Kon. Hollandsche Lloyd ...	67 1/16	6 1/2	6 1/2	+ 1/16
Kon. Ned. Stoomb.-Mij.	76 1/4	76 3/4	76 1/4	—
Konink.Paketaart-Mij.	135	135 1/4	135	—
Maatschappij Zeevaart	88	88	87	- 1
Nederl. Scheepvaart-Unie ..	126 3/4	126	126	- 3/4
Nievelt Goudriaan	105	104 1/2	104 3/4	- 1/4
Rotterdamsche Lloyd	123 1/4	—	123	- 1/4
Stoomv.-Mij. „Nederland” ..	150 3/8	153 1/2	152 1/2	+ 2 1/8
" " „Noordzee” ..	27 1/2	27	26 3/8	- 1/8

De Amerikaanse markt was opgewekt, doch werd eenigszins tegengewerkt door den lageren dollarkoers. In aan-deelen Studebaker heeft de verwisseling tegen certificaten zonder nominale waarde gedurende de afgelopen week plaats gevonden, hetgeen ook in de hierbij opgenomen koerslijstjes tot uitdrukking is gebracht.

	17 Nov.	21 Nov.	24 Nov.	Rijzing of daling
Americ. Smelting & Refining	84 1/4	83 3/4	83 1/2	- 1
Anaconda Copper	80	77 9/16	78 1/8	- 1 7/8
Studebaker Corp.	102	f 1040	f 1040	+ f 50 1
Un. States Steel Corp.	113 1/2	115 1/2	115	+ 1 1/2
Atchison Topeka	112 1/2	112 3/4	113 1/2	+ 1
Erie	31 1/8	33 1/8	32 1/2	+ 1 3/8
Southern Pacific	101 3/8	101 1/2	101 3/16	- 7/16
Union Pacific	145 1/4	148	148 1/2	+ 3 1/4
Int. Merc. Marine orig. gew.	127 1/16	13	13 1/16	+ 1/16
" " " " pref.	42 3/8	44 1/8	43 7/8	+ 1 1/4

1) ex. div.

De geldmarkt is onveranderd gebleven; prolongatie gold doorgaans 4 1/2 à 4 3/4 pCt.

GOEDERENHANDEL.

GRANEN. 25 November 1924.

Weder ligt aan de graanmarkt een week met sterke prijsfluctuaties achter ons. Voor broodgraan golden aanvankelijk nog de redenen, die op de voorafgaande dagen zeer vaste markten hadden teweeggebracht. De verwachting van een lage officieele raming van den Argentijnschen nieuwen tarweoogst kwam echter niet uit. Wel bedroeg die raming slechts 24 miljoen quarters tegen een opbrengst van 31 miljoen in het vorige seizoen, doch de oogst was toen buitengewoon groot en in het seizoen 1922/23 was ook slechts 24 miljoen quarters geoogst. Velen hadden een belangrijk lagere hoeveelheid verwacht. Verder werd al spoedig uit Australië gemeld, dat daar van den zwaren regelval en de overstromingen voorloopig nog geen schade aan den tarweoogst te verwachten viel, terwijl juist dit slechte weder in Australië tot de vaste stemming had meegewerkt. Ook de sedert 1 September sterk verlaagde berekening van de Canadeesche tarweopbrengst maakte slechts korten tijd indruk. Het totaal van 271.6 miljoen bushels,

waarop de Canadeesche oogst nu wordt geschat, is zeer teleurstellend tegenover de 474 miljoen van 1923, maar de particuliere berichten van den laatsten tijd hadden reeds lang een achteruitgang doen verwachten, sedert de raming per 1 September, die 291.6 miljoen bushels had bedragen. Die vermindering in de Canadeesche tarweopbrengst bleek dan ook in de prijzen reeds grootendeels verdisconteerd. Daarbij blijven de tarweaanvoeren in de Vereenigde Staten groot. Ook meldde Argentinië verder gunstig weder, nadat kort tevoren telkens weder van koude en droogte sprake was geweest. Door al deze oorzaken daalden in het begin der week de Noord-Amerikaansche markten voor tarwe ongeveer 4 à 5 dollarcent per 60 lbs. en voor rogge circa 3 cent per 56 lbs. Ook Argentinië was flauw voor nieuwe tarwe en de Februari-termijn verloor aan de termijnmarkten te Buenos Aires en Rosario 35 centavos per 100 KG. Tot dien prijsloop had ook de ontwikkeling der Europeesche markt meegewerkt. Reeds herhaaldelijk hebben wij in deze berichten den toestand aan de Duitsche markt beschreven, die door de veel te groote inkoop in September van tarwe en rogge en de daarop nog gevolgde consignaties uit Noord-Amerika in hooge mate leed onder te groote aanvoeren, die het dadelijk te dekken gedeelte van de behoefte van dit seizoen verre overtroffen en ten gevolge hebben gehad, dat in Duitschland en naburige landen de prijs van Noord-Amerikaansch broodgraan, vooral van rogge, zich bewoog op een niveau, dat zich ver beneden de Amerikaanse pariteit bevond. Nu en dan scheen den laatsten tijd eenige verbetering der prijsverhouding nabij, doch prijsverhoging in het uitvoerland of nieuwe groote aanvoeren in de Duitsche havens en Rotterdam hielden dan een herstel telkens weer tegen. Soms vertoonde ook in Engeland de toestand eenige gelijkenis met dien in Duitschland, doch dat duurde dan gewoonlijk slechts enkele dagen, waarop dan de Engelsche vraag weder herleefde en verdere flinke inkoop werden gedaan. Ook in het begin dezer week was dat het geval en vooral in ladingen Australische tarwe werden weder flinke zaken gedaan, terwijl ook aan de parcelmarkt een bevredigende omzet werd bereikt. Manitoba's namen daarbij weder de eerste plaats in, doch ook in Britsch-Indische tarwe, die bij voortdurend ruim wordt aangeboden, werden flinke zaken gedaan. Spoedig kwam daaraan echter een einde en ten slotte openbaarde zich in Engeland dezelfde toestand, dien wij voor Duitschland en gedeeltelijk voor Nederland reeds zoo dikwijls hebben beschreven. De loop der markten in de uitvoerlanden en de internationale statistische positie van tarwe beïnvloedden de stemming in Engeland steeds minder en meer en meer werd de bezwaarlijke afzet der overvloedige aanvoeren de voornaamste factor, die de markt beheerschte. Reeds geruimen tijd wordt uit Noord-Amerika (Canada en de Vereenigde Staten) in buitengewoon snel tempo tarwe verladen en ook deze week was de hoeveelheid weder zeer groot. 670.119 quarters tarwe arriveerden deze week in de havens van het Vereenigd Koninkrijk, een ongekend groote hoeveelheid, en sedert 1 Augustus bedraagt die invoer reeds 8.85 miljoen quarters tegen 7.3 miljoen in hetzelfde gedeelte van 1923. Ook de hoeveelheid tarwe, onderweg naar Europa, is overvloedig en belooft 8.875.000 quarters tegen 5.800.000 een jaar geleden en het zijn uitsluitend de groote verscheppingen uit Noord-Amerika, die deze abnormaal groote cijfers hebben teweeggebracht. Aan de Engelsche markt was den laatsten tijd spoedige tarwe zeer moeilijk te plaatsen, daar evenals onlangs te Rotterdam in verschillende Engelsche havens verder opslagruimte ontbrak en zelfs de molens veelal niet in staat waren hun aankomende tarwe te bergen. Nog steeds is men overtuigd, dat in den verderen loop van het seizoen de toestand hoogstwaarschijnlijk geheel zal veranderen, omdat in de uitvoerlanden nu eenmaal nauwelijks meer tarwe beschikbaar zal zijn, dan de invoerlanden tot 31 Juli 1925 noodig hebben. Nu echter de aanvoeren aan de markten der Vereenigde Staten steeds zoo groot blijven en de verscheppingen uit Noord-Amerika nauwelijks eenige neiging tot afname vertoonen, rijst hier en daar wel twijfel aan de juistheid der oogstramingen in de Vereenigde Staten. Wel heet het telkens weder, dat het met de groote hoeveelheden Noord-Amerikaansche tarwe spoedig uit zal zijn en dat bijvoorbeeld de nog onverkochte hardwintertarwe bij de Amerikaanse boeren schaarsch wordt, maar hoe langer de vermindering van het Amerikaanse aanbod uitblijft, hoe groot de kans wordt, dat geen haat zal ontstaan tusschen de groote aanvoeren uit Noord-Amerika en die van de nieuwe Argentijnsche en Australische tarwe. Bij de overgroote aanvoeren in verschillende Europeesche landen verliest dan ook die in het verschiep liggende verbetering in de verhouding tusschen vraag en aanbod de kracht, waarmee zij steeds de prijzen op peil heeft gehouden. In Engeland werd spoedige tarwe ver beneden de Amerikaanse pariteit verkocht. Ook op het Noord-Westelijke vasteland van Europa bleef deze toestand bestaan, ofschoon het verschil tusschen de daar en in Amerika geldende prijzen

Noteeringen.

Data	Chicago			Buenos Aires		
	Tarwe	Mais	Haver	Tarwe	Mais	Lijnzaad
	Dec.	Dec.	Dec.	Dec.	Dec.	Dec.
22 Nov. '24	153 7/8	114 1/8	53 3/8	15,90	11,—	23,15
15 „ '24	154 1/8	113 1/8	53 1/4	15,75	11,35	23,20
22 Nov. '23	102 7/8	73 3/4	43	13,40	10,70	23,45
22 Nov. '22	118 3/4	70 3/4	43 1/4	11,70	7,75	17,50
22 Nov. '21	109 1/4	49 3/8	32 7/8	11,50 ¹⁾	7,50	16,85
20 Juli '14	82	56 1/8	36 1/4	9,40	5,38	13,70

1) Per November.

Locoprijzen te Rotterdam/Amsterdam.

Soorten	24 Nov.	17 Nov.	26 Nov.
	1924	1924	1923
Tarwe*	16,25	16,25	12,50
Rogge (No. 2 Western) ..	14,50	14,50	9,60
Mais (La Plata)	229,—	238,—	202,—
Gerst (48 lb. malting) ...	246,—	250,—	190,—
Haver (38 lb. white clipp.)	12,75 ⁴⁾	12,80 ⁴⁾	10,50
Lijnkoeken (Noord-Ameri- kavaan La Plata-zaad)	14,90	490,—	13,30
Lijnzaad (La Plata)	484,—	14,80	461,—

1) per 100 KG. 2) per 2000 KG. 3) per 1960 KG.

*No. 2 Hard/Red Winter Wheat. 4) Canada No. 3.

AANVOEREN in tons van 1000 KG.

Artikelen	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	16/22 Nov. 1924	Sedert 1 Jan. 1924	Overeenk. tijdvak 1923	16/22 Nov. 1924	Sedert 1 Jan. 1924	Overeenk. tijdvak 1923	1924	1923
Tarwe	34.125	1.183.882	729.526	—	38.043	31.086	1.221.925	760.612
Rogge	9.408	540.414	424.538	—	3.775	485	544.189	425.023
Boekweit	710	21.070	23.755	—	353	—	21.423	23.755
Mais	24.630	690.708	579.451	—	101.351	73.715	792.059	653.166
Gerst	4.316	290.450	254.764	—	32.811	14.018	323.261	268.782
Haver	2.309	221.618	64.760	—	1.445	533	223.063	65.293
Lijnzaad	5.980	222.055	129.777	—	61.072	53.544	283.127	183.321
Lijnkoek	5.350	180.404	169.653	—	700	—	131.104	169.653
Tarwemeel	8.232	229.890	114.131	1.543	27.738	4.754	257.628	118.885
Andere meelsoorten	130	7.221	1.592	—	—	—	7.221	1.592

veel verminderde, zoodat nu en dan nieuwe zaken weder spoedig mogelijk leken en voor enkele tarwesoorten zelfs een enkelen keer tot stand zijn gekomen. Ook voor rogge zag de markt er in dit opzicht iets beter uit. De verschepingen uit Noord-Amerika zijn de laatste weken afgenomen, wat echter niet wegneemt, dat zij nog steeds van respectabelen omvang zijn. Uit de voorraden in de Deutsche zeehavens en Rotterdam werd nu en dan het een en ander naar het binnenland verkocht, doch aankomende partijen worden nog steeds belangrijk beneden de Amerikaanse prijzen aangeboden en telkens weder worden de voorraden in Hamburg en Rotterdam met nieuwe partijen aangevuld, die zich voor een groot gedeelte nog in Amerikaanse handen bevinden, wat met tarwe niet in die mate het geval is. Op 20 November zag de markt voor broodgraan er dus overal flauw uit, doch weder trad toen, wat de uitvoerlanden betreft, een verbetering in. Italië is reeds eenige dagen geregeld voor stoomende tarwe in de markt en ook Frankrijk toont daarvoor meer belangstelling. Bovendien wordt in Frankrijk spoedig een belangrijke verlaging verwacht van het invoerrecht op tarwe, als gevolg waarvan dadelijk veel stoomende tarwe door Frankrijk zou worden opgenomen. Hoe gevoelig de Amerikaanse markt is, blijkt wel uit de omstandigheid, dat dit dadelijk te Winnipeg en Chicago belangrijke prijsstijgingen ten gevolge had. Van 20 tot 24 November hebben deze 4 à 6 dollarcent per 60 lbs. bedragen en op beide markten staat tarwe op 24 November niet slechts hooger dan op den 17den, doch ook hooger dan ooit tevoren. Zoo volgt op iedere prijsverlaging telkens weder een reactie, die den prijs tot boven het vorige hoogterecord opvoert.

Ook rogge deed aan het prijsherstel mede, doch daar voor dit artikel de invoerlanden beperkt blijven tot Duitsland, Nederland en Scandinavië en daarvan slechts Zweden en Noorwegen den laatsten tijd werkelijk als koper optreden, was daarvoor de prijsstijging minder sterk en bevindt de prijs te Chicago zich nog 1 1/2 à 3 cent per 56 lbs. beneden het niveau van 13 November, toen de hoogste prijs van het seizoen werd bereikt op ongeveer 140 cent per 56 lbs. tegen 67 cent in het begin van Juni en 90 tot 120 cent gedurende September, in welke maand Duitsland de meeste zijner groote inkoopende deed. De nieuwe stijging van de Amerikaanse tarweprijzen heeft ook in Engeland de markt weder een wat vastere stemming verleend doch de vraag bleef tot nog toe slecht met geringen omzet. Mais heeft deze week nog sterker dan tarwe geleden onder de te groote aanvoeren. Tot ruïneuze prijzen werd in Engeland spoedig verwachte Plata-mais verhandeld, vooral naar Londen. De detailvraag stelt teleur en werd door de arriveerende hoeveelheden verre overtroffen. Ook ontbrak het voor verschillende spoedig verwachte ladingen, die zich in Engelsche handen bevonden, aan koopers en de lage prijzen, waartoe deze ver beneden de Argentijnsche pariteit te koop waren, deed op het vasteland den prijs voor Plata-mais scherp dalen, vooral toen eenige dier ladingen naar Nederland, België en Frankrijk werden verkocht. Wel is in die landen de vraag naar mais veel beter dan in Engeland, doch een zoo sterke vermeerdering van den aanvoer konden ook daar de markten niet verdragen

en in enkele dagen daalde de prijs voor spoedige Plata-mais te Antwerpen en Rotterdam een vijftal procenten. Behalve stoomende partijen werd ook Plata-mais op aflading tot sterk dalenden prijs verhandeld en ofschoon de kooplust telkens op het lagere niveau weder toenam, waren de aangeboden hoeveelheden aanvankelijk te groot om de prijsdaling te stuiten. Ook waren de Argentijnsche maisverschepingen deze week weder grooter dan in de vorige en de reeds eenigen tijd voor spelde vermindering laat dus op zich wachten. Sedert 1 Mei waren op 20 November uit Argentinië reeds 17 1/2 miljoen quarters mais verscheept tegen 14 1/2 miljoen in hetzelfde tijdperk van 1923 en 14.7 in het geheele jaar 1923. En nog bedraagt de maisvoorraad in de Argentijnsche havens 275.000 ton tegen 100.000 ton een jaar geleden. De uiterst flauwe Engelsche markt bracht ook in Argentinië een prijsdaling teweeg, die van 17 tot 21 November 50 à 55 centavos per 100 KG. bedroeg. Op den 21sten bleek de Engelsche maismarkt voldoende van het groote aanbod van spoedige partijen ontlast te zijn om zich wat te herstellen. Den volgenden dag maakte dat herstel flinken voortgang en op den 24sten kostte Plata-mais in Engeland reeds meer dan waartoe uit de in den loop der week naar vastelandsche havens verkochte ladingen nog werden verkocht. Ook daar had de betere Engelsche stemming vastere markten ten gevolge en bij vrij goede vraag werden op den 24sten in Nederland en België weder veel hoogere prijzen dan op de voorafgaande dagen betaald. De markt was dan ook, vooral wegens locale Engelsche oorzaken, wel wat al te ver gedaald, nu zich bij de voorziening der invoerlanden met mais nog steeds geen ernstige concurrent voor Argentinië vertoont. De Argentijnsche markten reageerden dadelijk met prijsverhogingen op de betere stemming in Europa en op 22 en 24 November waren Buenos Aires en Rosario aanmerkelijk hooger. Van de zoeven genoemde daling zijn op die dagen reeds weer 25 à 30 centavos ingehaald. Dat Noord-Amerika weder mais zou gaan uitvoeren, is nog steeds zeer onwaarschijnlijk. De markt te Chicago was deze week een enkelen keer wel zeer flauw, om zich echter later weer wat te herstellen, doch de prijs staat zoo ver boven dien van Plata-mais, dat die fluctuaties op de internationale maismarkt slechts zeer weinig invloed uitoefenen. Ook het aanbod uit den Balkan is eigenlijk niet dringend te noemen. Wel heeft het zich den laatsten tijd uitgebreid en zijn de prijzen van Roemeensche en Bulgaarsche mais gedaald, doch een prijsdaling als voor Plata-mais is daarvoor lang niet ingetreden. De beperkte hoeveelheid mais van voldoende droogte houdt het aanbod binnen matige grenzen en bovendien hebben koude en sneeuwstorm in Roemenië met vrees voor een vroegen winter de prijsdaling in toom gehouden. De zaken in Roemeensche en Bulgaarsche mais naar West-Europa zijn niet groot, wat gedeeltelijk ook het gevolg is van het geringe vertrouwen in de kwaliteit, doch naar de landen der Middellandsche Zee worden vrij geregeld zaken gedaan. De maisverschepingen van den Balkan nemen toe, doch bereiken in vergelijking met de Argentijnsche hoeveelheden nog lang geen omvang van eenige beteekenis. In Duitsland is de vraag voor mais slecht.

Gerst is nog steeds zeer stil en zaken in Russische en Roemeensche soorten worden bij zeer klein aanbod nauwelijks gedaan. De voorraden Russische gerst, die zich in West-Europeesche havens bevinden, zijn zoo goed als onverkoopbaar, omdat daarvoor veel hogere prijzen worden gevraagd dan voor Noord-Amerikaansche gerst. Ook uit Noord-Amerika wordt echter zeer weinig gerst gekocht. Tot lage prijzen werd in Engeland deze week wat meer verhandeld dan in de vorige, toen de gersthandel daar al buitengewoon stil was. In Nederland vindt Noord-Amerikaansche gerst langzaam haar weg naar den verbruiker, doch vroeger gekochte aanvoeren zijn voorloopig voldoende voor de behoefte en nieuwe zaken kwamen deze week nauwelijks voor. Ook in Duitsland verkeert de gerstmarkt in gedrukte stemming met onvoldoenden kooplust.

In haver werden ook deze week weder weinig zaken gedaan. Het zal zeker nog geruimen tijd duren vóór het aanbod uit de eigen oogsten der invoerlanden zoozeer afneemt, dat zich weder geregelder vraag naar buitenlandsche haver kan ontwikkelen. Sedert de overdreven groote haverinkopen in September, vooral van Duitsland, heeft zich geen periode van levendige zaken in dit artikel meer voorgedaan.

SUIKER.

De stemming op de verschillende suikermarkten bleef ook deze week kalm en schijnt de vraag naar prompte suiker niet meer zoo groot te zijn.

In Amerika fluctueerden de noteeringen niet noemenswaard, hetgeen uit de ondervolgende cijfers blijkt:

	Spot	C. Dec.	Jan.	Mrt.	Mei
Slot voorafgaande week	5.78	4.—	3.41	3.14	3.21
Opening verslagweek	5.90	4.12	3.39	3.11	3.20
Slot	5.90	4.10	3.41	3.08	3.15

De ontvangsten in de Atl. havens der V.S. bedroegen 26.000 tons, de versmeltingen 40.000 ton (tegen 40.800 in 1923) en de voorraden 31.000 tons.

In prompte Cubasuiker kwamen nog flinke zaken tot stand tot prijzen varieerende tusschen 4 1/8 c. en 4 1/4 c. c. & f. New York.

De Cubastatistiek is als volgt:

	1924	1923	1922
	Tons	Tons	Tons
Weekontvangsten 15 Nov. '24	8.863	2.076	11.272
Tot. sedert 1 Dec. '23-15 Nov. '24	3.905.984	3.478.185	3.872.512
Weekuitvoer 15 Nov. '24	35.806	12.167	44.092
Tot. uitv. 1 Jan. '24-15 Nov. '24	3.820.624	3.415.149	3.772.448
Totale voorraad op 15 Nov. '24	85.113	63.042	108.661
Verbruik	1.229		

In Engeland verhoogden raffinadeurs den prijs van hun product voor alle posities, uitgezonderd 2e helft December, met 6d.

De Zichtbare Voorraden volgens Czarnikow zijn als volgt:

	1924	1923	1922
	Tons	Tons	Tons
Duitschland 1 Oct. '24	2.000	102.000	37.000
Tsjechoslowakije 1 Nov. '24	337.000	280.000	182.000
Frankrijk 1 Nov. '24	151.000	94.000	92.000
Nederland 1 Oct. '24	22.000	16.000	52.000
België 1 Oct. '24	11.000	15.000	12.000
Engeland 1 Nov. '24	118.000	188.000	272.000
Totaal (Europa)	641.000	695.000	647.000
V.S. Atlant. havens 19 Nov. '24	31.000	60.000	65.000
Cuba alle havens 15 Nov. '24	85.000	63.000	109.000
„ binnenl. 1 Nov. '24	72.000	20.000	45.000
Totaal	829.000	838.000	866.000

Op Java bleef de markt kalm doch werd aanvankelijk voor disponibele witte Javasuiker f 14 1/8 (d.i. f 1/8 meer dan de vorige week) en voor Januari f 14 1/8 betaald, waarna de markt weer iets afzwakte en afdoeningen tot stand kwamen tot prijzen dalend tot f 13 3/4.

De door de Producenten Vereeniging gemaakte verrekings-prijzen voor oogst 1924 zijn als volgt:

Superieure hoofdsuiker f 15,05 (vorig jaar f 14,15) en Muscovados „ 13,75 (tegen „ 12,85), terwijl de kostprijs van het product minder zal bedragen dan in 1923.

Van oogst 1925 werden 14.600.000 picols, of ruim de helft, verkocht tegen gemiddeld f 13,25 voor Superieur en f 11,95 voor Muscovados.

Hier te lande: opende de markt aanvankelijk vast op prijzen, welke ongeveer f 1/2 boven de slotnoteeringen der vorige week lagen. Daarna echter zakten de prijzen in om ten slotte weder aan te trekken: December, Mei en Augustus noteerden f 20%. De omzet bedroeg deze week ongeveer 5200 tons.

NOTEERINGEN.

Data	Amsterdam per Maart	Londen			New York 96 pCt. Centrifugals
		Tates Cubes No. 1	White Java's f.o.b. per	Cuba's 96 pCt. c.i.f.	
			Mei/Juni	November	
21 Nov. '24	f 20 13/16	Sh. 38/6	Sh. 19/3	Sh. 22/- nom.	\$ 5,90
14 „ '24	„ 20 5/8	38/6	19/3	22/- nom.	5,78
21 Nov. '23	„ 31 1/4	60/9	25/3	22/-	7,53
21 Nov. '22	„ 23 1/4	56/-	19/-	19/-	5,65
4 Juli '14	„ 11 13/32	18/-	—	—	3,26

KATOEN.

Noteering voor Loco-Katoen. (Middling Uplands.)

	21 Nov. 1924	14 Nov. 1924	7 Nov. 1924	21 Nov. 1923	21 Nov. 1922
New York voor Middling ...	24,15 c	24,80 c	23,75 c	35,90 c	25,40 c
New Orleans voor Middling	23,90 c	24,65 c	22,95 c	34,75 c	25,— c
Liverpool voor Middling ...	13,63 d	13,87 d	13,25 d	20,59 d*	25,40d*)

*) Voor fully middling ouden Standaard.

Ontvangsten in- en uitvoeren van Amerikaansche havens. (In duizendtallen balen.)

	1 Aug. '24 tot 14 Nov. '24	Overeenkomstige periode	
		1923-'24	1922-'23
Ontvangsten Gulf-Havens.	3836	3313	3017
„ Atlant. Havens			
Uitvoer naar Gr. Brittannië	806	717	608
„ „ 't Vasteland etc.	1396	1252	1094
„ „ Japan	221	219	163

Voorraden.

(In duizendtallen balen.)

	14 Nov. '24	Overeenkomstig tijdstip	
		1923	1922
Amerik. havens	1340	824	1195
Binnenland	1410	1169	1451
New York	206	43	60
New Orleans	332	173	301
Liverpool	—	175	331

Marktbericht van de Heeren Sir Jacob Behrens & Sons, Manchester, d.d. 12 November 1924.

Het conditierapport van Amerikaansche katoen, hetwelk j.l. Zaterdag gepubliceerd werd, toonde een verbetering aan van 1.2 bij dat van veertien dagen geleden, welke verbetering ook algemeen verwacht werd. De geschatte oogst is thans 12.816.000 balen en het totaal aantal balen gedinge katoen bedroeg ultimo October 9.695.000 balen, hetgeen meer is dan de laatste vijf jaar het geval is geweest. Het eerste gevolg van deze cijfers was een daling in prijzen, doch de positie veranderde spoedig en voornamelijk tengevolge van „professional operations” bleven prijzen stijgen en waren gisteren ongeveer 1/2 d. per lb. duurder. Er worden nog steeds flinke hoeveelheden katoen aangevoerd en de ontvangsten in de havens en exporten zijn grooter dan verleden jaar. Prijzen van Egyptische katoen blijven fluctueeren en door de schaarschte aan Sakellaridis hebben speculanten vrij spel. De Egyptische Regeering heeft haar schatting van den nieuwen oogst herzien en deze cijfers zijn thans meer in overeenstemming met de algemeene opinie.

In Amerikaansche garens is het kalm. Er bestaat een goede vraag, doch er wordt slechts weinig verkocht, ook al omdat men een spoedige invoering van den langeren werktijd verwacht. Toch is de positie van Spinners vrij sterk en zullen consumenten wel spoedig moeten kopen. Dit heeft betrekking op alle soorten twist en weft. Naar getwijnde garens bestaat weinig belangstelling. De Master's Federation zal onder haar leden binnenkort een stemming over den langeren werktijd houden en bij het uitreiken der stembiljetten hare leden een verlenging van den werktijd van 7 1/2 uur per week ingaande 1 December a.s. aanbevelen. Dit zou dan betekenen, dat vanaf dien datum de „kortere werktijd” alleen zou bestaan uit iets meer dan één gewonen werkdag per week. Egyptische garens zijn bepaald vaster en zijn tengevolge van de schaarschte van Sakellaridis katoen pence per pond gestegen. Biedingen van Indië voor twist en weftgarens zijn over het algemeen veel te laag. Enkele Spinners rapporteeren, dat er weinig omgaat, terwijl anderen daarentegen flinke verkoopen van

doubling weft melden en hier en daar 60er en 80er twist voor export. Over het algemeen gesproken, houdt de stijging van het ruwe materiaal verkoopen tegen.

In de doekmarkt houden koopers zich nog wat afzijdig, doch de markt is vast. Er valt een duidelijke prijsstijging, te constateeren in high grade Egyptian styles en het verschil tusschen Egyptische en Amerikaansche soorten wordt grooter. Dit beteekent echter nog niet, dat de minder dure soorten niet vast in prijs zouden zijn, want fabrikanten hebben weinig haast om te verkoopen. Dit is volgens ons een zekere aanwijzing, dat, hoewel wij al in geen weken bepaald groote verkoopen hebben kunnen melden, de onderstroom in zaken, waarop wij zoo dikwijls gewezen hebben, een belangrijke factor is in de verbetering der positie van de Lancashire fabrikanten. Zij zijn nu in staat een afwachtende houding aan te nemen, ook al doordat waarschijnlijk koopers op de overzeesche markten flauwere prijzen verwachten in verband met den langeren werktijd. Lancashire fabrikanten zijn echter bereid te wachten en de verdere ontwikkeling der markt getoet te zien.

5 Nov. 12 Nov. Oost. koersen. 4 Nov. 11 Nov.
 Liverpoolnoteeringen. T.T. op Indië 1/5 1/8 1/5 3/8
 F.G.F. Sakellaridis 25,40 25,15 T.T. op Hongkong 2,4 2/4 2/4
 G.F. No. 1 Oomra 10,45 10,80 T.T. op Shanghai 3/4 3/3 3/3

KOFFIE.

(Mededeeling van de Makelaars G. Duuring & Zoon, Kolff & Witkamp, Leonard Jacobson & Zonen en G. Bijdendijk.)

Noteeringen en voorraden.

Data	Rio		Santos		Wisselkoers
	Voorraad	Prijs No. 7	Voorraad	Prijs No. 4	
22 Nov. 1924	382.000	36.075	1.619.000	42.000	6
15 " 1924	1)	1)	1)	1)	1)
8 " 1924	309.000	42.225	1.594.000	44.000	63/32
22 Nov. 1923	466.000	23.075	568.000	28.300	450/64

Ontvangsten.

Data	Rio		Santos	
	Afgeloope week	Sedert 1 Juli	Afgeloope week	Sedert 1 Juli
22 Nov. 1924....	104.000	2.080.000	218.000	4.589.000
22 Nov. 1923....	102.000	1.726.000	213.000	3.958.000

1) Feestdag.

RUBBER.

Na een tamelijk fluctueerende markt gedurende de afgelopen week werd de stemming de laatste dagen weer iets vaster, hetgeen de prijzen weer op het aanvangsniveau terugbracht.

De slotnoteeringen luiden als volgt:

		einde voorafgaande week:
Prima Crêpe	November 97 1/2 ct.	97 1/2 ct.
" "	December 96 "	97 1/2 "
" "	Jan./Maart 93 1/2 "	97 "
Smoked Sheets	November 96 "	96 "
" "	December 96 "	96 "
" "	Jan./Maart 96 "	96 "
24 November 1924.		

COPRA.

Copra liep de afgelopen week ruim f 1.— lager, grootere afladingen van de Straits, gepaard met een zekere lusteloosheid waren daarvan de oorzaak. Tot de lagere prijzen ging er veel om, ook voor consumptie.

De noteeringen zijn:

Nederl.-Ind. f.m.s. October aflading f. 34 3/4
 " " " Nov./Dec. " " 34 1/8

24 November 1924.

METALEN.

Loco-Noteeringen te Londen:

Data	Koper Stan- daard	Koper Electro- lytisch	Tin	Lood	Zink
24 Nov. 1924..	63.10/-	67.15/-	257.10	38.15/-	34.17/6
17 " 1924..	64.5/-	67.15/-	260.10	39.12/6	35.12/6
10 " 1924..	63.12/6	68.15/-	258.7/6	39.2/6	34.15/-
3 " 1924..	64.-/-	68.5/-	259.7/6	38.-/-	34.7/6
26 Nov. 1923..	61.5/-	66.10/-	231.2/6	30.10/-	33.2/6
20 Juli 1914..	61.-/-		145.15/-	19.-/-	21.10/-

VERKEERSWEZEN.

VRACHTENMARKT.

Op het oogenblik is het voor de reeders weer zeer moeilijk om reizen te vinden, waarop hunne booten een kleine winst zullen overlaten. Behalve van Australië en ook, hoewel in geringere mate, van Indië werden booten spaarzaam bevracht. De uitgaande vrachten naar verschillende deelen van de wereld zijn van dien aard, dat de rondreis alleen gunstig kan uitkomen, indien, als de boot in de exportlanden aankomt, de thuiskomende vrachten oploopen. Vele reeders prefereren dan ook op het oogenblik om hunne booten weer op te leggen. Wanneer in dezen toestand weer verandering zal komen, is moeilijk te zeggen, doch Europa zal stellig belangrijke hoeveelheden graan van elders moeten betrekken.

Van Montreal vonden geen verdere bevrachtingen plaats, daar het seizoen aldaar ten einde loopt. Van de Northern range werden slechts eenige booten met graan bevracht op basis van 3/6 per quarter naar één haven U.K. met zeer vele opties. Voor steenkolen werd \$ 3,25 en \$ 3,50 betaald, resp. naar Rio en Buenos Aires voor December-/Januari-booten.

Van de Golf naar de Middellandsche Zee werden een paar booten afgesloten op basis van 4/4 1/2 per quarter voor December-aflading en 23 cts. per 100 lbs. naar Piraeus voor Novemberverschepping.

Voor pitchpine van de Golf naar de Plate werden meerdere booten afgesloten tegen 145/- en 146/3 per Std. voor December- en Januari-aflading.

Van de North Pacifickust kwamen geen bevrachtingen tot stand en van de nitraathavens werd een Decemberboot afgesloten tegen 29/6 met de optie Scandinavië tegen 2/6 extra. Voor een groote Februariboot naar de Vereenigde Staten werd \$ 5,25 betaald.

De vrachten van La Plata zijn iets opgelopen. De aandrag om van daar ruimte op te nemen is echter niet groot. Een Decemberboot werd afgesloten tegen 22/6 van not above San Lorenzo met optie Santa Fé tegen 1/3 extra naar U.K./Continent. Voor nieuwe oogstaflading werd 24/6 betaald.

Van Durban naar Bombay werd een December/Januariboot afgesloten tegen 12/3.

Van Britsch-Indië kwamen meerdere bevrachtingen tot stand, grotendeels op de basis van 26/- on deadweight en 22/- op schaal basis voor verschillende posities. Ballastruimte drukt de vrachten van daar eenigszins. Voor rijst van Burma werd 22/6 betaald.

Bevrachtingen van Zuid-Australië waren zeer groot voor verschillende posities. Grotendeels werd afgesloten van Zuid-Australië op basis van 46/6 naar de Middellandsche Zee/U.K./Continent.

Van Wladiwostok werden een paar booten bevracht op basis van 37/- naar de Middellandsche Zee/U.K./Continent, optie Scandinavië 38/3 voor November- en Decembervlading.

De vrachten van de Middellandsche Zee bleven slecht, alhoewel een geringe verbetering was te constateeren voor kleine booten.

Van de Zwarte Zee werden een paar booten bevracht op basis van 14/- en 13/- naar het Continent met de verschillende opties voor November-/Decembervlading.

Van den Donau werd 19/- betaald naar het Continent en 21/- naar één Deensche haven voor November/December en prompte aflading.

De uitgaande vrachten van Wales bleven laag met veel aanbod van tonnage. Naar Buenos Aires werden booten afgesloten tegen 12/6 en 12/3, naar Malta tegen 8/9 en naar West-Italië tegen 8/10 1/2 en 9/- . Naar Colombo werd een December/Januariboot afgesloten tegen 12/3.

RIJNVAART.

Week van 16 t/m. 22 November 1924.

De aanvoeren van zeezijde werden successievelijk minder. Scheepsruimte was voldoende aanwezig om in de vraag te voorzien.

De ertsvrachten liepen geleidelijk terug van f 1,10/1,25 tot f 0,90/1,— met 1/4 resp. 1/2 lostijd.

De daghuur bedroeg gemiddeld 4 1/4 — 5 Cts.

De waterstand bleef vallend, zoodat naar den Bovenrijn met beperkten diepgang afgeladen moest worden.

Het sleeploon was in doorsnee genoteerd volgens het 100 Cts. tarief.